

STRATEGIA ROZWOJU GMINY JASIENIEC NA LATA 2025–2032

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ GMINY JASIEC	7
I.1. Wnioski z diagnozy w obszarze społecznym.....	7
I.1.1 Demografia.....	8
I.1.2 Pomoc społeczna	9
I.1.3 Edukacja	10
I.1.4 Bezpieczeństwo.....	11
I.1.5 Kultura i sport	12
I.1.6 Ochrona zdrowia.....	13
I.1.7 Organizacje pozarządowe	13
I.1.8 Podsumowanie.....	14
I.2. Wnioski z diagnozy w obszarze gospodarczym.....	15
I.2.1 Rynek pracy	15
I.2.2 Rolnictwo	15
I.2.3 Przedsiębiorczość.....	16
I.2.4 Turystyka.....	16
I.2.4 Podsumowanie.....	17
I.3. Wnioski z diagnozy w obszarze przestrzennym	17
I.3.1 Warunki przestrzenne.....	17
I.3.2 Walory kulturowe	18
I.3.3 Sposób zagospodarowania przestrzeni.....	18
I.3.4 Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie	18
I.3.5 Infrastruktura techniczna.....	18
I.3.6 Podsumowanie.....	20
I.4. Wnioski z diagnozy w obszarze klimatyczno-środowiskowym	20
I.4.1 Stan środowiska	20
I.4.2 Warunki przyrodnicze	21
I.4.3 Warunki klimatyczne.....	21
I.4.4 Podsumowanie.....	22
II. KIERUNKI ROZWOJU GMINY JASIEC.....	24
II.1. Plan rozwoju gminy.....	24
II.2. Obszar strategicznej interwencji w ujęciu lokalnym	28
II.3. Obszary strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym	28
II.4. Model przestrzenno-funkcjonalny wraz z ustaleniami i zaleceniami dotyczącymi prowadzenia polityki przestrzennej	30
II.4.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	32

II.4.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	34
II.4.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	35
II.4.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	36
II.4.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	36
II.4.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	37
II.4.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	41
II.4.8 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	41
II.4.9 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	41
II.4.10 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	42
II.4.11 Kierunki rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej	43
II.4.12 Ustalenia związane z art. 326 Prawa wodnego.....	43
III. WDRAŻANIE STRATEGII.....	47
III.1. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	47
III.2. Ramy finansowe realizacji Strategii	49
SPIS TABEL	51
SPIS RYSUNKÓW.....	51

WSTĘP

Strategia rozwoju gminy to najistotniejszy dokument planistyczny każdego samorządu, określający cele i kierunki długoterminowego rozwoju danej jednostki. Służy stworzeniu spójnej wizji gminy opierającej się na mocnych stronach, eliminacji słabych stron oraz wykorzystującej szanse pojawiające się w otoczeniu. Programowanie rozwoju w długim okresie nie jest zadaniem prostym, dlatego dokument przygotowano w sposób pozwalający zachować elastyczność na etapie jego wdrażania.

Strategia Rozwoju Gminy Jasieniec powstawała przy aktywnym udziale mieszkańców, którzy uczestniczyli w warsztatach strategicznych, pozwalających określić największe wyzwania stojące przed samorządem, oraz atuty, a także kierunki rozwoju.

Układ niniejszego dokumentu wynika z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którą Strategia musi zawierać następujące elementy:

- 1) wnioski z diagnozy;
- 2) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 3) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 4) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 5) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- 6) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- 7) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- 9) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 10) ramy finansowe i źródła finansowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, odpowiadając na pismo z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju, określił, że przedmiotowy dokument nie jest dokumentem, dla którego – zgodnie z art. 46 i art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ:

- nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- realizacja ustaleń nie spowoduje znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000, a w szczególności nie wpłynie znacząco negatywnie na cele ochrony tych obszarów, ich spójność i integralność,
- realizacja ustaleń nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w szczególności na elementy środowiska przyrodniczego (gatunki roślin, zwierząt i siedlisk przyrodniczych) oraz krajobraz obszarowych form ochrony przyrody.

Na podstawie art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w odpowiedzi na wniosek Wójta Gminy Jasieniec Zarząd Województwa Mazowieckiego pozytywnie zaopiniował dokument. Uznano, że przedłożony projekt uwzględnia ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określone w *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze*.

I

WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ GMINY JASIENIEC

I. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ GMINY JASIENIEC

I.1. Wnioski z diagnozy w obszarze społecznym

Gmina Jasieniec leży w środkowej części województwa mazowieckiego, a tym samym w południowo-wschodniej części powiatu grójeckiego. Sąsiaduje z gminami: Grójec, Chynów, Warka, Promna, Goszczyn i Belsk Duży. Dzięki swojemu położeniu zaliczana jest do grójeckiego rejonu sadowniczego, a także nazywana „gminą kwitnących jabłoni i wiśni”. Hasłem promocyjnym jednostki samorządu terytorialnego jest „Gmina Owocnych Możliwości”.

Rysunek 1 Położenie gminy Jasieniec na tle powiatu grójeckiego.

Źródło: *Raport o stanie gminy Jasieniec za 2023 r.*, s. 5.

Powierzchnia gminy wynosiła w 2023 r. według GUS 10 824 ha (108 km²), co stanowi około 8,5% powierzchni powiatu grójeckiego oraz 0,3% województwa mazowieckiego. W gminie Jasieniec użytki rolne zajmują powierzchnię 8 964 ha (83 % powierzchni gminy), a lasy i grunty leśne stanowią ok. 1 606 ha (15% powierzchni całej gminy). Dla porównania warto dodać, że przeciętna powierzchnia gmin wiejskich w województwie mazowieckim wynosi 119 km² (11 900 ha), a w całej Polsce – 125 km² (12 500 ha), co oznacza, że gmina Jasieniec pod względem powierzchni jest zarówno mniejsza niż przeciętna gmina wiejska w województwie i w kraju, jak i mniejsza jeśli weźmiemy pod uwagę średnią powierzchnię wszystkich gmin w Polsce i województwie mazowieckim (odpowiednio 127 km² oraz 113 km²)¹.

W skład gminy wchodzi 36 miejscowości (Alfonsowo, Boglewice, Bronisławów, Czachów, Dobra Wola, Franciszków, Gniejewice, Gołębiów, Gośniewice, Ignaców, Jasieniec, Justynówka,

¹ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2024 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2024-roku,7,21.html> [dostęp: 12.01.2025].

Koziegłowy, Kurczowa Wieś, Leżne, Łychowska Wola, Łychów, Marynin, Michałówka, Miedzechów, Nowy Miedzechów, Olszany, Orzechowo, Osiny, Przydróżek, Ryszki, Rytomoczydła, Stefanków, Szymanów, Trzcianka, Turowice, Tworki, Warpęsy, Wierzchowina, Wola Boglewska, Zbrosza Duża), które tworzą łącznie 31 sołectw. Siedzibą gminy jest wieś Jasieniec.

Pierwsze ślady osadnictwa na terenie gminy pochodzą z epoki brązu (800–500 r. p.n.e.), odnaleziono je w dzisiejszej wsi Gośniewice nad rzeką Kraska. Z kolei pierwsze wzmianki o wsi Jasieniec pochodzą z 1239 r. Nie istnieje jednak jednoznaczna interpretacja pochodzenia jej nazwy. Niektóre podania wskazują, że Jasieniec (Jasioniec) pochodzi prawdopodobnie od boru jesionowego, inne natomiast – od legendarnego rycerza Jasienia, obdarowanego ziemią za zasługi wojenne.

Historia regionu, do którego zalicza się gmina Jasieniec, jest bogata i różnorodna. W XVI w. parafia Jasieniec była drugą co do wielkości w regionie. W 1656 r., podczas potopu szwedzkiego, wojska szwedzkie spaliły drewniany kościół w Jasieńcu w trakcie wycofywania się po przegranej bitwie w okolicach Warki.

Na początku 1867 r. w Jasieńcu powstała spółka akcyjna, która zbudowała fabrykę cukru, co przyczyniło się do rozwoju infrastruktury komunikacyjnej w okolicy (rozbudowy szlaków komunikacyjnych, budowy kolejki wąskotorowej). Na terenie gminy znajdują się zabytkowe budynki cukrowni oraz zespoły dworskie i pałacowo-parkowe, a także ślady innych wydarzeń z historii naszego kraju – m.in. powstania styczniowego.

Tradycje sadownicze w gminie sięgają co najmniej XVI w. Sadownictwo prężnie rozwijało się tutaj już od czasów Zygmunta Starego i królowej Bony Sforzy ze względu na ulokowanie dużej liczby sądów dworskich (większej niż w powiatach ościennych). Lokalizacja sądów wpłynęła również na silne rozproszenie istniejących w gminie zabudowań. W kontekście rozważań nad historią gminy warto dodać, że w 1918 r. na tym terenie powstała pierwsza w Polsce przechowalnia owoców, która umożliwiła sprzedaż jabłek także zimą. Dalszy rozwój sadownictwa wiązał się z mechanizacją rolnictwa po II wojnie światowej.

I.1.1 Demografia

Gmina Jasieniec charakteryzuje się znacznie niższą gęstością zaludnienia niż wskaźnik dla powiatu grójeckiego czy województwa mazowieckiego. Średnio w województwie na 1 km² mieszka 155 osób, w powiecie grójeckim – 77, natomiast w gminie Jasieniec kilkakrotnie mniej – 49. W 2024 r. gminę zamieszkiwało 5265 osób. Liczba mieszkańców gminy uległa w ostatnich sześciu latach zmniejszeniu, przy czym poziom spadku nie był bardzo wysoki i wyniósł -1,77%. Najwięcej osób mieszka w Jasieńcu (w 2024 r. aż 23,4% mieszkańców gminy). Tylko siedem innych miejscowości liczy więcej niż 200 mieszkańców (Zbrosza Duża, Olszany, Wola Boglewska, Gośniewice, Turowice, Boglewice i Warpęsy), natomiast dziewięć miejscowości ma mniej niż 50 mieszkańców (Marynin, Justynówka, Szymanów, Michałówka, Dobra Wola, Alfonsowo, Trzcianka, Orzechowo i Gołębiów).

Przyrost naturalny jest ujemny. Zjawisko depresji urodzeniowej powoduje brak prostej zastępowalności pokoleń, a co za tym idzie pogłębiający się kryzys demograficzny. Zmiany w strukturze społecznej będą miały istotny wpływ na samorząd lokalny, w tym ochronę zdrowia, edukację i rynek pracy. Jednocześnie w latach 2020–2021 (kryzys pandemiczny) zaobserwowano ujemne saldo migracji na pobyt stały, oznaczające, że w analizowanym okresie z gminy Jasieniec wyjechało więcej osób niż do niej przyjechało na pobyt stały. W 2022 r. trend ten uległ odwróceniu, co najprawdopodobniej wiązało się z kryzysem humanitarnym spowodowanym pełnoskalową wojną w Ukrainie.

Gmina Jasieniec pod względem udziału ekonomicznych grup wieku wypada nieznacznie korzystniej niż powiat grójecki i województwo mazowieckie. Pomimo dość wysokiego poziomu starości demograficznej, procentowy udział osób w wieku produkcyjnym jest o niespełna 2 punkty procentowe większy niż w powiecie grójeckim i prawie 0,7 pp. wyższy niż w województwie mazowieckim. Warto również zaznaczyć, że w gminie jest stosunkowo mniej osób wieku poprodukcyjnym niż w województwie i powiecie. W porównaniu z rokiem 2019 w gminie zauważalny jest wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 1,22 pp., spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym o 0,79 pp. oraz spadek udziału osób w wieku produkcyjnym o 0,45 pp. Jeśli starzenie się społeczeństwa będzie postępowało, będzie to skutkowało m.in. koniecznością zaspokajania zwiększających się potrzeb najstarszych grup wiekowych, a co za tym idzie rosnącymi nakładami na opiekę społeczną i zdrowotną czy też zwiększeniem ekonomicznego obciążenia mieszkańców w wieku produkcyjnym. Istotnym problemem jest zjawisko emigracji młodzieży do większych aglomeracji, co jest związane zazwyczaj m.in. z poszukiwaniem pracy, a także z dążeniem do zaspokojenia potrzeb edukacyjnych i kulturalnych.

I.1.2 Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieńcu. Wszyscy jego pracownicy posiadają odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje i umiejętności.

W latach 2020–2023 liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej, spadła o ok. 32%. Zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej wynikać może z weryfikacji kryteriów dochodowych i kwot świadczeń pieniężnych. Do najczęstszych powodów korzystania ze wsparcia należą niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz ubóstwo. Choć są to wciąż istotne problemy w gminie w 2023 r. – w porównaniu z 2021 r. – odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z różnych form pomocy, które były w trudnej sytuacji z powodu ubóstwa (spadek o 48%), długotrwałej choroby (38%) oraz niepełnosprawności (43%). Wzrost rodzin, które wymagały pomocy, odnotowano jedynie w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizmu.

W analizowanym okresie zmalała liczba świadczonych usług opiekuńczych – o ile w 2021 r. oferowano ten rodzaj pomocy 6 osobom, a rok później – 5 osobom, o tyle w 2023 r. nie udzielano świadczeń w tej formie. W latach 2021–2023 gmina nie udzielała również świadczeń

w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. Ponadto na terenie gminy nie funkcjonowały w tym okresie mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane. W analizowanym okresie o 27% zmniejszyła się liczba rodzin objętych pomocą w postaci pracy socjalnej. Jako przykład wsparcia należy wymienić wizytacje środowisk, wsparcie w rozładowaniu konfliktów rodzinnych, pisaniu wniosków bądź w postaci zakupu lekarstw, odzieży, obuwia, środków higieny osobistej, nawiązywaniu kontaktów z otoczeniem, organizowaniu czasu wolnego w okresie wakacji czy organizacji porad prawnych, pedagogicznych oraz psychologicznych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieńcu angażuje się także w realizację różnego rodzaju projektów. W analizowanym okresie w gminie Jasieniec realizowany był rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”. Jego celem było zapewnienie ciepłego posiłku przygotowywanego w stołówce szkolnej (dla dzieci i młodzieży), zapewnienie posiłków i ich dowóz (dla osób dorosłych), organizację stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. W 2020 r. z pomocy w ramach tego programu korzystało 54 dzieci z 27 rodzin, a w 2023 r. – 90 osób. Wypłacany był również dodatek węglowy: w 2022 r. otrzymało go 914 osób, a w 2023 r. już tylko 5 (w związku z decyzją o wygaszeniu tej formy wsparcia). GOPS realizował również zadanie pt. „Dobry Start”, w ramach którego wypłacał raz w roku świadczenie w wysokości 300 zł na wyprawkę szkolną dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny. Liczba wypłaconych świadczeń utrzymuje się względnie na porównywalnym poziomie. W gminie wydawane są Karty Dużej Rodziny, które oferują system zniżek oraz uprawnień dla jej posiadaczy. W latach 2020–2023 wydano łącznie 288 Kart (w analizowanym okresie zaobserwowano przyrost wydawania kart o 32%). GOPS angażował się także w pomoc dla uchodźców z Ukrainy, przyznając w latach 2022–2023 świadczenia wynikające z przepisów prawa.

Gmina realizuje również *Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Przeciwdziałania Uzależnieniom Behawioralnym w gminie Jasieniec na lata 2023–2025*, który bazuje na diagnozie problemów alkoholowych w środowisku lokalnym. W latach 2020–2022 liczba rodzin objętych pomocą przez GOPS z powodu alkoholizmu pozostawała taka sama (5 rodzin), jednakże zmalała liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego – w 2020 r. wynosiła ona 19, w 2022 r. – 5.

W gminie realizowany jest również *Program przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Jasieniec na lata 2024–2027*. Na podobnym poziomie kształtuje się liczba założonych „Niebieskich Kart”, w 2020 r. było ich 13, w 2021 r. ich liczba spadła do 8, natomiast w latach 2022–2023 wyniosła każdorocznie po 12.

I.1.3 Edukacja

Gmina Jasieniec jest organem prowadzącym dla: Publicznej Szkoły Podstawowej im. Juliana Suskiego w Jasieńcu, Publicznej Szkoły Podstawowej im. Księdza Czesława Sadłowskiego w Zbroszy Dużej (z oddziałami przedszkolnymi) oraz Przedszkola „Bajkowy Świat” w Jasieńcu. W roku szkolnym 2023/2024 do powyższych placówek uczęszczało 688 dzieci. Od 1.02.2021 r. w gminie funkcjonuje również Gminny Klub Dziecięcy „Owocowe Smyki”, który powstał przy

pomocy uzyskanych środków z programu Maluch+ oraz projektu unijnego „Klub Dziecięcy w Gminie Jasieniec”.

Szkoły mają sale gimnastyczne i oferują uczniom możliwość korzystania z boisk. Dysponują również pracownikami komputerowymi. Uczniowie mogą korzystać z licznych zajęć pozalekcyjnych. Ponadto placówki oświatowe posiadają świetlice. Każda ze szkół jest wyposażona również interaktywnymi pomocami (rzutnikami multimedialnymi i tablicami interaktywnymi), które wspomagają pracowników w procesie nauczania, a także drukarkami 3D. Ponadto PSP w Zbroszy Dużej ma również monitory interaktywne, tablety i roboty Photon. Wśród innych pomocy szkolnych warto wymienić także magnetofony czy kamery. Nie jest prowadzona wymiana uczniów z placówkami z zagranicy.

W ostatnich latach w gminie Jasieniec o ok. 37% wzrosła liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, co wpisuje się również w trend ogólnopolski obserwowany od ponad 15 lat.

Zdecydowana większość nauczycieli pracujących w szkołach i przedszkolu na terenie gminy Jasieniec posiada najwyższy stopień awansu zawodowego.

Obserwowana jest tendencja osiągania gorszych wyników z egzaminu ósmoklasisty przez uczniów ze szkół podstawowych gminy Jasieniec w porównaniu ze średnią dla powiatu grójeckiego i województwa mazowieckiego. W niektórych latach różnice te wynoszą od kilku do kilkunastu punktów procentowych. Największe różnice widoczne są w wynikach egzaminów z języka angielskiego. Jednocześnie w ostatnim roku uczniowie z gminy Jasieniec uzyskali znacząco lepsze wyniki z języka polskiego i matematyki niż wynosi średnia dla powiatu oraz województwa.

W Jasieńcu funkcjonuje Zespół Szkół im. Wincentego Witosa, który ma bogatą ofertę edukacyjną dla absolwentów szkół podstawowych (organem prowadzącym jest Powiat Grójecki), szkoli m.in: w specjalnościach: technik agrobiznesu, handlowiec, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik stylisty.

I.1.4 Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo publiczne w gminie Jasieniec jest zapewniane przez Komendę Powiatową Policji w Grójcu. Punkt Przyjęć Dzielnicowych w Jasieńcu funkcjonuje we wtorki i czwartki w godz. 9.00–11.00. Teren gminy obsługuje jeden dzielnicowy.

W perspektywie lat 2019–2023 wskaźnik przestępstw stwierdzonych przez policję ogółem na 1000 mieszkańców w powiecie grójeckim zmniejszył się z 20,3 do 18,1 (w województwie i kraju wskaźnik ten uległ zwiększeniu). Jednocześnie zmniejszyła się o ponad 5 pp. wykrywalność sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję.

Bezpieczeństwo pożarowe na terenie gminy Jasieniec zabezpieczają jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotnicza Straż Pożarna, której jednostki funkcjonują w Jasieńcu, Zbroszy Dużej, Gośniewicach i Boglewicach. OSP Jasieniec znajduje się w Rejestrze Jednostek

Współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne. Natomiast do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w listopadzie 2024 r. wpisane były dwie jednostki z gminy: OSP Jasieniec oraz OSP Gośńewice². Ponadto w gminie działa Gminna Orkiestra Dęta OSP Jasieniec, a także dziecięce i młodzieżowe drużyny pożarnicze.

Analizując wskaźnik liczby zdarzeń ogółem na tysiąc mieszkańców, w których uczestniczyły jednostki ochrony przeciwpożarowej przez ostatnie pięć lat w gminie Jasieniec, jest on niższy niż w powiecie grójeckim, jednak znacznie wyższy niż w województwie mazowieckim. Także wskaźnik pożarów na 1000 ludności w gminie był wyższy niż w województwie oraz powiecie. W przypadku wskaźnika miejscowych zagrożeń na ogół był wyższy w gminie niż w województwie.

I.1.5 Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury w gminie Jasieniec realizuje Gminna Biblioteka Publiczna z filią w Zbroszy Dużej.

Wskaźnik księgozbioru bibliotek na 1000 ludności pozwala określić, że biblioteka w Jasieńcu dysponuje znacznie większą liczbą woluminów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców niż średnia dla powiatu grójeckiego czy województwa mazowieckiego. Chociaż mieszkańcy gminy Jasieniec mogą korzystać z bogatego księgozbioru, liczba czytelników na 1000 ludności jest niższa niż w województwie, jednak wyższa niż w powiecie. Jeśli porównać liczbę wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika, to w gminie Jasieniec w 2023 r. wskaźnik ten był równy liczbie wypożyczeń dla wszystkich mieszkańców Polski, wyższy o 1,6 niż w województwie mazowieckim i o 1,5 niższy niż w powiecie grójeckim.

Gminna Biblioteka Publiczna w Jasieńcu organizuje wystawy prac mieszkańców: obrazów, rzeźb, rękodzieła czy fotografii. Ponadto organizuje takie wydarzenia, jak: Mały Konkurs Recytatorski, Gminny Konkurs Czytelniczy „Znawca Baśni”, Klub Małego Czytelnika, comiesięczna krzyżówka przyrodnicza, spotkania czytelnicze, konkursy fotograficzne. Biblioteka jest przestrzenią do organizacji wielu przedsięwzięć, w których każdego roku bierze udział nawet kilka tysięcy uczestników. W ramach Biblioteki działa również świetlica wiejska, oferująca zajęcia dla dzieci i dorosłych. Wydarzenia odbywają się codziennie w godzinach popołudniowych, mają szeroką tematykę: np. karate, zajęcia z gliny i ceramiki, programowania i robotyki, rysunku i malarstwa, gimnastyki akrobatycznej. W pozostałych miejscowościach miejscami integracji mieszkańców są remizy OSP czy Centra Integracji Społecznej w Michałowie i Boglewicach.

W gminie Jasieniec funkcjonuje Klub Seniora „PoKUSa”, którego celem jest współpraca i twórcza integracja środowiska seniorów oraz integracja międzypokoleniowa na terenie gminy i powiatu, prowadzący również działalność w obszarze kultury. Jego członkowie korzystają również z zajęć organizowanych przez Klub Senior+.

² *Ochotnicze straże pożarne włączone do KSRG*, <https://www.gov.pl/web/kgpsp/osp-w-ksrg> [dostęp: 18.01.2025].

Gmina Jasieniec wspiera także mieszkańców w obszarze kultury fizycznej. Aktywną działalność prowadzą dwa kluby sportowe: Gminny Klub Sportowy Kraska Jasieniec oraz Uczniowski Klub Sportowy Iskra Zbrosza Duża. Kluby, stwarzając możliwość rozwoju sportowego, przyczyniają się do propagowania zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy, a także pozytywnie wpływają na integrację lokalnej społeczności. Bogata jest również oferta wydarzeń sportowych, wśród których można wymienić: Mistrzostwa Polski w Wyciskaniu Leżąc Klasycznie oraz Puchar Polski w Wyciskaniu Leżąc, zawody na stawach w Jasieńcu, Jasieniecki Piknik Rodzinny „Spotkajmy się nad stawami w Jasieńcu”, liczne turnieje piłkarskie np. o Puchar Rady Gminy czy Softys CUP 2023.

Na terenie gminy Jasieniec znajduje się kilka obiektów sportowych: są to hale sportowe lub boiska zlokalizowane przy placówkach oświatowych – hala sportowa, boisko i siłownia w Jasieńcu przy ul. Szkolnej, hala sportowa przy Zespole Szkół im. Wincentego Witosa w Jasieńcu przy ul. Czerskiej, boisko sportowe przy szkole podstawowej w Zbroszy Dużej. Dla najmłodszych mieszkańców przygotowano w pobliżu Urzędu Gminy plac zabaw, a dla nieco starszych użytkowników – niewielkie miasteczko ruchu drogowego, skatepark i boisko do koszykówki. W Jasieńcu i Zbroszy Dużej mieszkańcy mają do swojej dyspozycji siłownie plenerowe. W większości miejscowości brakuje gruntów gminnych, które można by zagospodarować na cele rekreacyjne.

I.1.6 Ochrona zdrowia

Usługi w zakresie ochrony zdrowia świadczy na terenie gminy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, mający siedzibę w Jasieńcu oraz filię w Gośniewicach. Ośrodek zdrowia udziela świadczeń w zakresie: lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej, pielęgniarki i położnej środowiskowo-rodzinnej, pielęgniarki szkolnej, gabinetu zabiegowego oraz punktu szczepień.

Z usług w zakresie specjalistycznej opieki medycznej mieszkańcy mogą korzystać przede wszystkim w Grójcu, gdzie mieści się Powiatowe Centrum Medyczne. W niektórych przypadkach mieszkańcy gminy korzystają z usług medycznych w Warszawie.

Jedyna apteka na terenie gminy mieści się w Jasieńcu.

I.1.7 Organizacje pozarządowe

Z terenu gminy Jasieniec w Krajowym Rejestrze Sądowym znajduje się 8 organizacji pozarządowych, natomiast w ewidencji prowadzonej przez Starostę Powiatu Grójeckiego – 5. Ponadto na terenie gminy działają 3 koła gospodyń wiejskich wpisane do rejestru prowadzonego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa: w Gośniewicach, Boglewicach i Rytomoczydłach.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi przyjmuje formy finansowe i niefinansowe. Do tej drugiej grupy należą: pomoc przy tworzeniu i rozliczaniu wniosków o dofinansowanie realizowanych projektów, nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń i przestrzeni na siedzibę oraz zajęcia, a także współpraca przy organizacji wydarzeń okolicznościowych (jak Festiwal Owoców, Piknik rodzinny z okazji Dnia Dziecka). Wsparcie

w zakresie finansowym przyznawane jest w drodze konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz na podstawie ofert składanych w trybie pozakonkursowym (tzw. 19a). W każdym roku realizowano po 4 zadania na podstawie otwartych konkursów ofert, w tym jedno dotyczyło opieki nad bezdomnymi zwierzętami. Dotacje otrzymywały te same organizacje. Wysokość środków przeznaczanych na dotacje utrzymywała się na zbliżonym poziomie.

I.1.8 Podsumowanie

Mocne strony	Słabe strony
- korzystny rozkład ekonomicznych grup wieku – wyższy niż w powiecie i regionie udział osób w wieku produkcyjnym i niższy w wieku poprodukcyjnym, - aktywne instytucje pomocy społecznej, - spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, - dobrze wyposażone placówki oświatowe z bogatą ofertą zajęć pozalekcyjnych, - dobrze wyniki nauczania w szkołach podstawowych, - dostęp do szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy, - wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, - znacząca aktywność kulturalna instytucji publicznych, - duża liczba wydarzeń sportowych, - dość dobry dostęp do opieki medycznej, - duża liczba organizacji społecznych	- niska gęstość zaludnienia, która wiąże się z utrudnieniami w dostępie do usług społecznych, - spadek liczby mieszkańców, - ujemny przyrost naturalny i saldo migracji, - utrzymujące się problemy społeczne – ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, - słabsze wyniki uczniów w zakresie egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego, - niewystarczający dostęp do miejsc integracji mieszkańców (np. świetlic wiejskich), - niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, - niezadowalający dostęp do komunikacji zbiorowej, ograniczający niektórych mieszkańców w dostępie do usług
Szanse	Zagrożenia
- bliskość drogi ekspresowej S7, - bliskość większych ośrodków miejskich (Warka, Grójec, Białobrzegi, Góra Kalwaria), - napływ nowych mieszkańców, - wzrost świadomości mieszkańców w zakresie problemów społecznych, - wzrost popularności stylu życia „slow life”, - aktywność lokalnych władz w pozyskiwaniu różnego typu funduszy na realizację zadań w obszarze społecznym	- odpływ młodych mieszkańców do miejscowości posiadających bardziej atrakcyjną ofertę (pracy, mieszkaniową, spędzania wolnego czasu), - spadek stopy życiowej społeczeństwa, - niska motywacja (zwłaszcza wśród nowych mieszkańców) do integracji i zaangażowania w sprawy gminy, - starzenie się społeczeństwa, - dalszy rozwój niekorzystnych wzorców zachowań, np. przemocy, - łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych, - pomoc społeczna w niektórych przypadkach wpływająca demotywująco na chęć podejmowania pracy zawodowej i samodzielnego funkcjonowania, - zmniejszenie środków finansowych dla samorządów terytorialnych,

I.2. Wnioski z diagnozy w obszarze gospodarczym

I.2.1 Rynek pracy

W ostatnich pięciu latach w gminie Jasieniec poziom bezrobocia spadł o 9,4%, choć sytuacja nie jest jednoznaczna (obserwuje się naprzemiennie wzrosty i spadki rok do roku). Zależności te zależą także od sytuacji w sadownictwie, które ma duże znaczenie dla lokalnej gospodarki, a co za tym idzie, także lokalnego rynku pracy. Zmiany klimatu, które wpływają na występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych mogących niszczyć uprawy, powodujące zmiany okresu wegetacji roślin, występowanie chorób roślin czy też susz, są przyczyną ograniczenia produkcji, a co za tym idzie – zmniejszenia zatrudnienia w branży.

W gminie rośnie także liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (wzrost od 2020 r. o 18,4%), podczas gdy w powiecie grójeckim sytuacja uległa poprawie. Najtrudniejszą sytuację na lokalnym rynku pracy mają osoby, które nie ukończyły 30. roku życia – w 2024 r. stanowiły one 30% ogółu bezrobotnych w gminie. Trzeba jednak pamiętać, że ta grupa wiekowa to osoby najbardziej mobilne – część lepiej wykształconych młodych osób, dysponujących zapleczem finansowym, może opuszczać teren gminy i wyjeżdżać do większych miast (przede wszystkim Warszawy), aby tam się osiedlać i podejmować bardziej atrakcyjne zatrudnienie. W gminie o 25% w ciągu pięciu ostatnich lat wzrosła liczba bezrobotnych w wieku przynajmniej 50 lat. Gwałtowny wzrost odnotowano w gminie w zakresie bezrobocia długotrwałego (o 70,6% wobec spadku w powiecie o 9,1%), co świadczy o pogłębiającym uzależnieniu tych osób od różnych form wsparcia, w tym w zakresie pomocy społecznej. Rośnie także liczba osób bezrobotnych, które posiadają dziecko w wieku do 6 lat, co świadczy o braku możliwości (lub chęci) do jednoczesnego podjęcia zatrudnienia i zapewnienia opieki dzieciom.

I.2.2 Rolnictwo

Na terenie gminy dominują gleby z rzędu bruntanoziemnych, charakteryzujące się korzystnymi stosunkami wodno-powietrznymi, a tym samym wysokimi walorami produkcyjnymi. Należą przede wszystkim do III klasy bonitacyjnej. Im bardziej na południe, tym przydatność rolnicza gleb się zmniejsza.

Rolnictwo ma ogromne znaczenie w strukturze gospodarstw domowych: według danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. 52% tych gospodarstw posiada dochody z działalności rolniczej (wobec 20% z pracy najemnej). W strukturze własności dominują gospodarstwa indywidualne. Struktura powierzchniowa gospodarstw jest stosunkowo rozdrobniona – 45,1% gospodarstw ma do 5 ha powierzchni, 48,4% stanowią gospodarstwa od 5 ha do 15 ha. Największe powierzchniowo gospodarstwa, zajmujące powyżej 15 ha stanowią 6,5% gospodarstw.

Najbardziej charakterystycznym dla gminy wykorzystaniem gruntów rolnych jest sadownictwo. Zdecydowanie dominuje ono w strukturze użytkowania. Najbardziej rozpoznawalne, nie tylko w Polsce, są jabłka grójeckie, ale duże znaczenie mają także uprawy wiśni. Na terenie gminy powierzchnia sadów wynosiła według wspomnianego Powszechnego Spisu Rolnego 4 505,25 ha, a sadownictwem zajmowało się 860 gospodarstw rolnych. Poza sadownictwem, w strukturze upraw polowych, najczęściej gospodarstw uprawia zboża, w tym przeważające żyto ozime. W gminie prowadzi się również hodowlę zwierząt, jednak stanowi ona marginalną gałąź rolnictwa. Do najczęściej hodowanych zwierząt zalicza się drób.

I.2.3 Przedsiębiorczość

Liczba podmiotów gospodarczych systematycznie rośnie w ostatnich 5 latach zarówno w województwie mazowieckim, jak i powiecie grójeckim oraz gminie Jasieniec. Najbardziej dynamiczny wzrost nastąpił w gminie (+21,1%) i regionie (+18,4%), zaś najniższy był w powiecie (+13,6%). Najniższy poziom przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców) występuje w gminie, co ma związek z jej wiejskim charakterem. Zdecydowanie przeważają małe firmy, zatrudniające do 9 pracowników (w znacznej większości osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) – 97,2%. Dwie największe firmy zatrudniają od 50 do 249 osób, większe podmioty nie funkcjonują.

Najliczniej reprezentowane są przedsiębiorstwa z sekcji G – handel i naprawa pojazdów (29,8% ogółu zarejestrowanych na terenie gminy firm). Kolejne istotne branże to: budownictwo (11,2%), pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (8,6%), przetwórstwo przemysłowe (7,4%) oraz działalność profesjonalna (6,7%). Gmina stara się przyciągać na swój teren przedsiębiorstwa, np. obniżając stawki podatku transportowego.

Na terenie gminy Jasieniec znajdują się także złoża mieszanek żwirowo-piaskowych i piasków budowlanych, wykorzystywanych w budownictwie i drogownictwie.

I.2.4 Turystyka

Gmina Jasieniec charakteryzuje się niskim poziomem atrakcyjności turystycznej i jej potencjał ogranicza się przede wszystkim do rozwoju turystyki weekendowej czy aktywnej (rowerowej). O jej atrakcyjności decydują przede wszystkim obiekty zabytkowe, zwłaszcza dwory, pałace, kościoły i przydrożne kapliczki. Niezwykle cenny jest zespół przyrodniczy w obrębie rzeki Kraski na granicy wsi Jasieniec i Warpęsy obejmujący: dwa zespoły parkowo-pałacowe, tereny leśne z niewielkimi zbiornikami wodnymi, zespół trzech stawów w Jasieńcu, zespół stawów i zalesień otaczający dwór w Warpęsach oraz rozległe łąki w dolinie rzeki Kraski. Od Boglewic do Rytomoczydeł rozciągają się lasy sosnowe przemieszane drzewostanem dębowym, co może stanowić atrakcyjne miejsce dla grzybiarzy z okolicznych gmin. Przez teren gminy nie przebiegają żadne szlaki turystyczne.

I.2.4 Podsumowanie

Mocne strony	Słabe strony
- spadek liczby osób bezrobotnych, - wysoka jakość gleb, - znaczna liczba małych gospodarstw rolnych produkujących żywność w sposób bardziej zrównoważony i ekologiczny, - wzrost liczby gospodarstw powyżej 50 ha, - obecność na terenie gminy podmiotów zajmujących się obsługą produkcji rolnej i przetwórstwem rolno-spożywczym, - wzrost poziomu przedsiębiorczości, - dostęp do rynku pracy w okolicznych miastach powiatowych czy Warszawie/Radomiu, - występowanie na terenie gminy złóż kopalin dla budownictwa i transportu	- wysoki udział bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym w szczególności wśród osób do 30. r.ż., - wzrost liczby bezrobotnych po 50. r.ż., długotrwale bezrobotnych oraz opiekunów dzieci do lat 6, - rozdrobiona struktura gospodarstw rolnych, - uzależnienie lokalnego rynku pracy od sadownictwa, dla rozwoju którego szczególnie niebezpieczne są gwałtowne zjawiska pogodowe związane ze zmianami klimatu, - dominacja małych firm (do 9 osób), które mają mniej stabilną sytuację rynkową, - niski potencjał dla rozwoju turystyki
Szanse	Zagrożenia
- wsparcie rozwoju MMŚP (środki pomocowe), - współpraca z sąsiednimi samorządami i przedsiębiorcami, - wzrost popularności turystyki lokalnej, krótkoterminowej i aktywnej, - perspektywa finansowa UE na lata 2021–2027, umożliwiająca wsparcie dla działalności gospodarczej	- ograniczone środki zewnętrzne, np. unijne, krajowe - rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej, - niekorzystne przepisy prawa i polityka podatkowa utrudniająca rozwój działalności gospodarczej, - brak wypracowanych skutecznych narzędzi wsparcia w przypadku utrzymujących się skutków pandemii COVID-19 i innych wydarzeń o charakterze światowym, - gwałtowne zjawiska pogodowe, niszczące uprawy, - spowolnienie gospodarcze, kryzys finansowy

I.3. Wnioski z diagnozy w obszarze przestrzennym

I.3.1 Warunki przestrzenne

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego gmina leży w granicach mezoregionów geograficznych: Równina Warszawska (wschodnia i centralna część) oraz Wysoczyzna Rawska (część zachodnia). Równina Warszawska jest regionem wybitnie rolniczym: dominują tu uprawa warzyw i sadownictwo. Wysoczyzna Rawska ukształtowana została przez zlodowacenie warciańskie i charakteryzuje się niewielką ilością lasów.

I.3.2 Walory kulturowe

Pierwsze wzmianki o wsi Jasieniec zanotowano w 1239 r., natomiast powstanie parafii Jasieniec datuje się na wiek XIII (ok. 1208 r.). Tutejsza parafia była większa od grójeckiej, co miało wpływ na wielkość powstających obiektów kultu sakralnego. Z kolei XIX-wieczne próby uruchomienia fabryki cukru „zaowocowały” zachowanymi do dziś zabytkowymi budynkami cukrowni, a także zespołami dworskimi i pałacowo-parkowymi w: Boglewicach, Jasieńcu, Kurczowej Wsi, Łychowskiej Woli, Rytomoczydłach, Turowicach, Warpęsach i Woli Boglewskiej. Różnorodna historia regionu i terenu gminy wpłynęła na zachowanie licznych cennych kulturowo obiektów, w tym wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków.

W lokalnym krajobrazie kulturowym duże znaczenie mają gospodarstwa sadownicze, zakładane w tych okolicach już w XVI w. Na terenie gminy występuje dużo przydrożnych kapliczek i krzyży, o których utrzymanie dbają mieszkańcy. Wartość historyczną mają także miejsca pamięci narodowej związane z martyrologią narodu polskiego (powstanie styczniowe i obie wojny światowe).

I.3.3 Sposób zagospodarowania przestrzeni

W strukturze użytkowania gminy dominują użytki rolne zajmujące 82% jej powierzchni. Kolejny najbardziej znaczący pod względem wielkości sposób zagospodarowania przestrzeni to grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione, zajmujące 11,3% powierzchni gminy. Blisko 85% wszystkich terenów leśnych zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy stanowi własność Skarbu Państwa, natomiast pozostałe powierzchnie leśne są w posiadaniu osób prywatnych. Największym zwartym kompleksem leśnym jest „Las Boglewicki” położony przy południowo-wschodniej granicy gminy. Pozostałe tereny leśne są rozdrobnione i mają niewielką powierzchnię (do 10 ha). Tereny zabudowane (w tym mieszkaniowe) w gminie to zaledwie 0,06% powierzchni.

I.3.4 Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie

W gminie Jasieniec obowiązuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jasieniec* przyjęte uchwałą Nr VIII/61/99 Rady Gminy Jasieniec z dnia 25 października 1999 r. Rozpoczęto już prace nad przygotowaniem Planu ogólnego. Ponadto gmina posiada 6 obowiązujących planów miejscowych, obejmujących swym obszarem w całości obręby geodezyjne Olszany, Jasieniec 1 i Jasieniec 2 oraz w niewielkiej części północną część obrębu geodezyjnego Warpęsy.

I.3.5 Infrastruktura techniczna

Łączna długość magistrali wodociągowej na koniec 2022 r. wynosiła 70,53 km, a podłączonych było do niej 841 przyłączy. Stacje uzdatniania wody zlokalizowane są w miejscowościach: Jasieniec, Warpęsy i Koziegłowy, a studnie w miejscowościach: Zbrosza Duża i Łychowska Wola. Długość magistrali kanalizacyjnej wyniosła 20,08 km, a podłączonych było do niej 272 przyłączy. Gminę obsługuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Jasieńcu. Dysponuje ona punktem zlewnym do przyjmowania ścieków dowożonych od mieszkańców

posiadających zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia nieczystości płynnych. Zwiększenie dostępności sieci wodociągowych czy kanalizacyjnych stanowi ogromne wyzwanie ze względu na duże odległości między miejscowościami oraz znaczne rozproszenie zabudowy wsi.

Energia elektryczna na terenie gminy Jasieniec dystrybuowana jest z sieci zakładu PGE Dystrybucja S.A. Na terenie gminy znajduje się dwutorowa linia 220 kV relacji Mory–Kozienice, Piaseczno–Kozienice. Obecnie trwają prace projektowe budowy linii przesyłowej 400 kV relacji Kozienice–Mory. Zasilanie w energię elektryczną gminy oparte jest o dwa główne punkty zasilania – GPZ Grójec oraz GPZ Warka.

Na obszarze gminy Jasieniec funkcjonuje sieć zaopatrzenia w gaz ziemny wysokometanowy, dystrybuowany przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie. System oparty jest o gazociąg dystrybucyjny relacji Sękocin–Lubienia. Stopień gazyfikacji gminy wynosi 41,86% i obejmuje miejscowości: Alfonsowo, Boglewice, Bronisławów, Czachów, Dobra Wola, Franciszków, Gniejewice, Gołębiów, Gośniewice, Jasieniec, Justynówka, Koziegłowy, Kurczowa Wieś, Leżne, Łychowska Wola, Łychów, Michałówka, Miedzechów, Nowy Miedzechów, Olszany, Orzechowo, Ryszki, Stefanków, Trzcianka, Turowice, Tworki, Warpęsy, Wola Boglewska, Zbrosza Duża.

Układ drogowy gminy Jasieniec składa się z około 121 km dróg publicznych, w tym: drogi wojewódzkiej nr 730 oraz 56,24 km dróg powiatowych i 52,74 km dróg gminnych. Granica zachodnia gminy leży w pobliżu drogi S7 i węzłów: Skurów, Broniszew i Józefów. W celu zapewnienia ciągłości połączeń komunikacyjnych położonych po obu stronach drogi ekspresowej na wysokości gminy Jasieniec wybudowano dodatkowe przejazdy: Przejazd „Zaborów” – łączący drogę powiatową nr 1642W z drogą powiatową nr 1661W, na kierunku Bodzew–Gośniewice oraz przejazd „Zaborów II” – łączący drogi gminne. Ponadto w niewielkiej odległości od granic biegną drogi krajowe nr 50, 48 i 79. Stan większości dróg gminnych jest dobry, około 70% z nich posiada nawierzchnię bitumiczną.

Gmina nie ma dostępu do sieci kolejowej. Połączenia komunikacją autobusową obsługuje PKS Grójec Sp. z o. o. Z miejscowości Jasieniec dostępne są połączenia do: Białobrzegów, Bronisławowa, Franciszkowa, Gniejewicach, Grójca, Łychowa, Miedzechowa, Nowej Wsi, Stefanków, Tworek, Warki, Warpęsów, Zbroszy Dużej.

Gmina dysponuje zasobem mieszkaniowym, obejmującym 61 lokali w 10 budynkach. Średnia powierzchnia jednego lokalu wynosi 39,8 m². Lokale zlokalizowane są w miejscowościach: Jasieniec, Franciszków, Ignaców, Zbrosza Duża, Rytomoczydła i Wola Boglewska. Stan techniczny i wyposażenie zasobu mieszkaniowego są zróżnicowane.

Za gospodarowanie odpadami w gminie Jasieniec odpowiada Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. (spółka gminna). Odpady są gromadzone w sposób selektywny, tj. odpady zielone i biodegradowalne, szkło, papier, odpady zmieszane, metale i tworzywa sztuczne. ZUK Jasieniec zapewnia również odbiory odpadów wielkogabarytowych oraz elektrośmieci. Na terenie gminy nie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Od

kilku lat gminie nie udaje się zwiększyć udziału odpadów selektywnie zebranych w ogóle produkowanych odpadów i poziom ten oscyluje około 40% (przy czym jest wyższy niż średnio w powiecie czy województwie).

I.3.6 Podsumowanie

Mocne strony	Słabe strony
• bogata historia regionu oraz zabytki, • gęsta sieć drogowa, w tym bliskość dróg krajowych i ekspresowej, • dostęp do sieci gazowej, • stosunkowo duża liczba lokali gminnych, • kształtowanie terenów koncentracji usług społecznych	• zły stan części obiektów zabytkowych, • zły stan lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, • nierównomierny dostęp do komunikacji zbiorowej, ograniczający niektórych mieszkańców w dostępie do usług, • niski stopień wyposażenia w sieć wodociągową i kanalizacyjną, • rozproszenie zabudowy, utrudniające i podnoszące koszty budowy infrastruktury technicznej, • niskie pokrycie terenu gminy planami miejscowymi
Szanse	Zagrożenia
• środki zewnętrzne, w tym Fundusze Unijne, do wykorzystania na poprawę stanu środowiska, • współpraca z samorządem powiatowym czy wojewódzkim w zakresie rozwoju infrastruktury	• gwałtowne, nagłe zjawiska pogodowe, mogące prowadzić do zniszczenia infrastruktury, • większa popularność/znajomość i lepsza promocja innych atrakcji turystycznych, spoza terenu gminy, • konflikty społeczne na etapie planowania przestrzennego, • ograniczanie środków finansowych (dotacji) na rozwój infrastruktury

I.4. Wnioski z diagnozy w obszarze klimatyczno-środowiskowym

I.4.1 Stan środowiska

Na terenie gminy Jasieniec nie występuje żadna stacja pomiarowa powietrza, najbliższa zlokalizowana jest w Belsku Dużym (około 5 km od granic gminy Jasieniec). Na stacji tej odnotowano przekroczenia w zakresie ozonu.

Na terenie gminy znajdują się 4 jednolite części wód powierzchniowych (jcwp): RW200010254956 Dopływ spod Ignacówki, RW20001025869 Czarna, RW20001025819 Jezioro od Kraski oraz RW2000102549729 Struga. W przypadku trzech pierwszych jcwp stan wód należy określić jako zły, dla Strugi nie został on określony. Dla każdego dostrzeżono zagrożenie w osiągnięciu celów środowiskowych. Ponadto w obrębie gminy występują 2

jednolite części wód podziemnych (jcwpd): GW200065 i GW200073. Ich stan określono jako dobry, a ryzyko osiągnięcia celów środowisk uznano za niezagrożone.

Brak zakładów przemysłowych czy linii kolejowych ogranicza poziom hałasu. Jego większe nasilenie występuje przede wszystkim w miejscowości Jasieniec, w której zbiegają się drogi powiatowe, gminne oraz droga wojewódzka DW 730, tworząc główny węzeł komunikacyjny. Poziom hałas jest tam szczególnie odczuwalny i wynika ze znacznego natężenia ruchu, stanu technicznego dróg oraz stanu i sposobu eksploatacji pojazdów. Na nadmierny hałas narażeni mogą być mieszkańcy domów położonych w pobliżu tych szlaków komunikacyjnych. Potencjalne zagrożenie może stanowić także projektowana linia kolejowa nr 88 na odcinku Węzeł CPK – Grójec – Warka.

Istotny problem środowiskowy w gminie stanowią odpady azbestowe. Zgodnie z ogólnodostępnymi danymi, mimo opracowania programu usuwania odpadów azbestowych oraz realizacji zmierzających do tego działań, pozostało do unieszkodliwienia jeszcze 4 605 075 kg (tj. 94% zinwentaryzowanego azbestu).

I.4.2 Warunki przyrodnicze

Ze względu na duży udział użytków rolnych w powierzchni gminy naturalne zbiorowiska zachowały się w niewielkim stopniu. Gmina położona jest poza korytarzami ekologicznymi o znaczeniu krajowym czy międzynarodowym. Przeważają zbiorowiska nieleśne, a na terenach zwartej zabudowy zbiorowiska roślinności synantropijnej. Lesistość gminy jest na niskim poziomie – lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 11,3% powierzchni. Największym zwartym kompleksem leśnym jest „Las Boglewicki” o powierzchni około 1300 ha przy południowo-wschodniej granicy gminy. W obrębie zieleni urządzonej, w parkach, na cmentarzach, w przydomowych ogrodach oraz ogrodach działkowych występują gatunki introdukowane.

Faunę na obszarze gminy Jasieniec można podzielić na gatunki związane z dolinami rzek i zbiornikami wodnymi, gatunki przestrzeni otwartych oraz gatunki leśne. Zarówno ekstensywna, jak i intensywna gospodarka rolna oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych, powoduje utrzymanie dogodnych warunków dla występowania zwierząt charakterystycznych dla terenów półotwartych i otwartych. Rzadko spotykane są gatunki związane z lasem. Nie występują w gminie powierzchniowe formy ochrony przyrody. Ochroną w formie pomników przyrody objęto pojedyncze drzewa w Woli Boglewskiej i Warpęsach oraz grupę 5 dębów szypułkowych w Woli Łychowskiej.

I.4.3 Warunki klimatyczne

Gmina Jasieniec znajduje się w mazowiecko-podlaskiej strefie klimatycznej. Charakterystyczną dla tej strefy jest przewaga wpływów kontynentalnych. Średnia temperatura notowana w lipcu wynosiła 17–18°C, a w styczniu: od -2 do -3°C. Strefa mazowiecko-podlaska charakteryzuje się także niewielką ilością opadów (największe przypadają na miesiące letnie, a najniższe – w miesiącach styczeń–marzec). Przeważają wiatry słabe. Roczne usłonecznienie,

które jest wyrażone liczbą godzin ze słońcem na danym obszarze, w gminie Jasieniec wynosi 1900–2000 h/rok. Mimo to stopień wykorzystania OZE w ogólnym bilansie energetycznym jest niewielki – 4,5% budynków posiada jedną lub więcej instalację.

I.4.4 Podsumowanie

Mocne strony	Słabe strony
- poprawa stanu powietrza, - dobry stan wód podziemnych, - dobra jakość środowiska, - obszary atrakcyjne przyrodniczo, częściowo dostępne dla mieszkańców	- zły stan wód powierzchniowych, - przekroczenia w zakresie poziomu ozonu, - zagrożenie hałasem komunikacyjnym w Jasieńcu, - duże ilości nieunieszkodliwionego azbestu, - brak obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, - niski poziom odpadów zebranych selektywnie
Szanse	Zagrożenia
- środki zewnętrzne, w tym Fundusze Unijne, do wykorzystania na działania zmierzające do poprawy stanu środowiska, - wzrost świadomości społecznej w zakresie działań prośrodowiskowych	- zmiany klimatu, - gwałtowne, nagłe zjawiska pogodowe oraz susza

II

KIERUNKI ROZWOJU GMINY JASIENIEC

II. KIERUNKI ROZWOJU GMINY JASIEK

II.1. Plan rozwoju gminy

Poniższe założenia rozwoju gminy Jasieniec uwzględniają wymogi formalne opracowywania strategii rozwoju gmin wynikające z ustawy o samorządzie gminnym, a także opinie i potrzeby mieszkańców, analizę lokalnych zasobów oraz potencjału, jak również wyzwania związane z ochroną środowiska czy zmianami demograficznymi. Dzięki temu kierunki rozwoju zawarte w Strategii stanowią nie tylko odpowiedź na obecne potrzeby, ale także próbują uwzględnić przyszłe trendy i wyzwania.

WYMIAR SPOŁECZNY

Cel strategiczny – WZMOCNIENIE POTENCJAŁU MIESZKAŃCÓW W GMINIE JASIEK

Cel operacyjny – Gmina Jasieniec miejscem przyjaznym do życia i bezpiecznym

Kierunki rozwoju:

- Tworzenie warunków sprzyjających osiedlaniu się młodych rodzin (np. poprzez programy wsparcia mieszkaniowego i dostępność żłobków/przedszkoli).
- Rozwój polityki senioralnej, w tym w zakresie usług opiekuńczych i oferty spędzania czasu wolnego.
- Wzmocnienie współpracy z placówkami edukacyjnymi szczebla ponadpodstawowego i pracodawcami w kreowaniu oferty nauczania adekwatnej do potrzeb rynku pracy.
- Budowa nowoczesnej oferty edukacji podstawowej, w tym rozwój współpracy międzynarodowej, zajęć pozalekcyjnych, dalsze wyposażanie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne, budowa efektywnego systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów.
- Podnoszenie wiedzy mieszkańców w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej oraz postępowania w sytuacjach kryzysowych.
- Utworzenie Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Cel operacyjny – Integracja mieszkańców

Kierunki rozwoju:

- Przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczność lokalną.
- Wspieranie rodzin w realizacji procesów wychowawczych.
- Rozwój doradztwa zawodowego dla mieszkańców gminy (nie tylko uczniów), a także systemu wsparcia prawnego i psychologicznego.
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych, klubów i grup nieformalnych (m.in. wsparcie finansowe, lokalowe, doradcze).

- Różnicowanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców całej gminy.
- Promowanie wolontariatu, międzypokoleniowej wymiany doświadczeń i lokalnych liderów.
- Budowa tożsamości lokalnej na bazie historii regionu i tradycji sadowniczych.

Cel operacyjny – Wysoka jakość infrastruktury społecznej

Kierunki rozwoju:

- Rozwijanie infrastruktury i oferty usług medycznych.
- Poprawa dostępności do świetlic wiejskich poprzez budowę nowych obiektów, modernizację istniejących lub przekształcanie niewykorzystywanych budynków.
- Budowa obiektu dla domu kultury z wygospodarowaniem w nim kawiarenki.
- Modernizacje i budowy budynków na potrzeby lokali komunalnych.
- Rozbudowa obiektów oświatowych.
- Rozwijanie (budowa i modernizacja) miejsc służących sportowi i rekreacji, w tym w ramach infrastruktury szkolnej.
- Nadanie nowych funkcji istniejącym budynkom i przywrócenie ich mieszkańcom

WYMIAR GOSPODARCZY

Cel strategiczny – GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASOBACH

Kierunki rozwoju:

- Promowanie i bieżące informowanie o wydarzeniach skierowanych do rolników, jak szkolenia, konkursy pozwalające na pozyskanie środków finansowych na rozwój działalności.
- Zachęcanie do rozwoju dodatkowej działalności w gospodarstwach rolnych, jak agroturystyka, pokazowe gospodarstwa ekologiczne.
- Wsparcie sektora sadowniczego w adaptacji do zmian klimatu (np. poprzez rozwój systemów nawadniania, ubezpieczenia upraw, doradztwo agrarne).
- Realizacja projektów wspierających zmianę branży lub założenie nowej działalności gospodarczej.
- Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu z subregionu dla wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności wśród kobiet.
- Włączenie się w sieć współpracy między przedsiębiorcami i szkołami ponadpodstawowymi w celu wykreowania oferty edukacyjnej odpowiadającej potrzebom lokalnego rynku pracy.
- Rozwój infrastruktury technicznej sprzyjający prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy.
- Rozwój turystyki weekendowej i przyrodniczej (np. trasy rowerowe, szlaki piesze, miejsca rekreacyjne).
- Wzmocnienie promocji gminy oraz producentów rolnych z jej terenu.

WYMIAR PRZESTRZENNY

Cel strategiczny – ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY POPRZEC INTEGRACJĘ FUNKCJI ROLNICZEJ, KULTUROWEJ I OSADNICZEJ

Kierunki rozwoju:

- Kreowanie centrów lokalnych w większych miejscowościach na terenie gminy, które mogłyby koncentrować mieszkańców wokół oferty usług publicznych.
- Zagospodarowanie centrum Jasieńca na ogólnodostępny i spójny estetycznie teren usług i handlu.
- Rozwój infrastruktury służącej aktywnemu wypoczynkowi dla różnych grup wiekowych.
- Tworzenie turystycznych szlaków tematycznych w obrębie gminy, uwzględniających lokalne walory kulturowe i przyrodnicze.
- Rozwijanie infrastruktury okołoturystycznej, np. stacji naprawy rowerów, miejsca wypoczynku.
- Rozwój infrastruktury drogowej poprzez poprawę jej jakości oraz bezpieczeństwa (w tym np. oświetlenie drogowe, rozbudowa, przebudowa i remonty dróg).
- Rozwijanie sieci dróg rowerowych czy pieszo-rowerowych.
- Rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w szczególności poprzez ich budowę, remonty/wymianę czy przebudowę.
- Likwidacja barier architektonicznych w budynkach i przestrzeni publicznej.
- Stworzenie i stosowanie systemu spójnej identyfikacji wizualnej na obiektach gminnych, jak wiaty przystankowe, oznaczenia gminnych tras turystycznych, itp.
- Dbłość o stan miejsc pamięci narodowej.

WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY

Cel strategiczny – ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKOWYMI

Kierunki rozwoju:

- Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania odpadów, ochrony wód i poprawy jakości środowiska.
- Promowanie zrównoważonego nawożenia w rolnictwie i sadownictwie oraz wdrażanie systemów retencji wód opadowych (np. oczka wodne, rowy melioracyjne).
- Intensyfikacja programu usuwania azbestu poprzez podnoszenie poziomu wiedzy o zagrożeniach z nim związanych.
- Opracowanie i wdrożenie planu działań ograniczających hałas komunikacyjny (np. poprzez nasadzenia zieleni izolacyjnej).
- Rozwijanie terenów zielonych przy wykorzystaniu gatunków rodzimych.
- Zalesianie nieużytków i gruntów marginalnych.

- Wspieranie mieszkańców w stosowaniu odnawialnych źródeł energii poprzez doradztwo, informowanie o możliwościach pozyskania dofinansowania, itp.
- Wzrost poziomu korzystania z odnawialnych źródeł energii w obiektach gminnych.
- Termomodernizacja obiektów publicznych.

Realizacja powyższych kierunków rozwoju pozwoli osiągnąć następujące efekty:

- w wymiarze społecznym:
 - zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy i tym samym ograniczenie depopulacji,
 - integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - ograniczenie uzależnień w szczególności wśród młodzieży,
 - dalsze wzmocnienie systemu edukacji,
 - wzrost poczucia bezpieczeństwa,
 - zwiększenie aktywności mieszkańców i solidarności społecznej,
 - rozwój oferty spędzania czasu wolnego,
 - rozwój oferty usług publicznych,
 - wzrost poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania;
- w wymiarze gospodarczym:
 - wzrost poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców,
 - zwiększenie dostępności pracowników dla lokalnych przedsiębiorstw,
 - rozwój lokalnego rolnictwa i sadownictwa poprzez dywersyfikację działalności,
 - wykreowanie lokalnej oferty turystyki aktywnej;
- w wymiarze przestrzennym:
 - funkcjonowanie centrów lokalnych w obrębie gminy, ułatwiających dostęp do usług,
 - zwiększenie dostępności do terenów zielonych i służących spędzaniu czasu wolnego,
 - wysoka jakość infrastruktury technicznej, gwarantująca dobre warunki zamieszkania i gospodarowania na terenie gminy,
 - rozwinięty system lokalnych szlaków turystycznych,
 - wysoka jakość i dostępność infrastruktury technicznej (w tym drogowej i wodno-kanalizacyjnej);
- w wymiarze klimatyczno-środowiskowym:
 - poprawa poziomu przystosowania gminy do zmian klimatycznych,
 - zmniejszenie presji na środowisko przyrodnicze, w tym powietrze,
 - wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.

II.2. Obszar strategicznej interwencji³ w ujęciu lokalnym

W gminie Jasieniec nie wyznacza się obszaru strategicznej interwencji.

II.3. Obszary strategicznej interwencji w ujęciu regionalnym

Zgodnie z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze* gmina Jasieniec znajduje się w obrębie Żyrardowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Jest to OSI – MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu. Współpraca we wszystkich MOF powinna być ukierunkowana w szczególności na:

- 1) uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu;
- 2) rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim;
- 3) poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych;
- 4) zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych. Należy przy tym uwzględnić starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności, zwłaszcza w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań;
- 5) rozwój lokalnych rynków pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy i niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego,

³ Obszar strategicznej interwencji – określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne (definicja zawarta w art. 5 pkt. 6b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

- 6) zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wspieranie przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji,
- 7) rozwój uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych⁴.

Interwencja w **OSI żyrardowskim** zorientowana będzie na rozwój gałęzi gospodarki opartych na istniejącym potencjale podregionu. Z uwagi na predyspozycje i możliwości produkcyjne obszaru działania powinny obejmować m.in. rozwój nowoczesnej bazy skupowo-przetwórczej, wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych podnoszących konkurencyjność przedsiębiorstw rolnych, wspieranie usieciowienia i rozwoju klastrów oraz grup i organizacji producentów na bazie istniejących specjalizacji rolnych, a także ich promocję i ukierunkowanie na eksport. Ponadto w podregionie należy rozwijać, w sposób spójny i skoordynowany, ofertę inwestycyjną dla dużych przedsiębiorstw, wykorzystując dogodne warunki komunikacyjno-geograficzne. W kontekście poprawy warunków życia mieszkańców, ważne jest zwiększenie dostępności do infrastruktury sieciowej, zwłaszcza kanalizacyjnej i gazowej. Kluczowe są także inwestycje w niskoemisyjne źródła ciepła i transport publiczny w celu poprawy jakości powietrza w podregionie. Działania w OSI żyrardowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Kreowanie warunków dla rozwoju specjalizacji podregionu poprzez:

- rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej,
- wspieranie usieciowienia gospodarki podregionu,
- wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, w tym rozwój bazy skupowo-przetwórczej dla produktów rolnych,
- wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.

2. Poprawa stanu środowiska poprzez:

- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych, w szczególności na obszarach wykluczenia transportowego,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych⁵.

Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki rozwoju zawarte w niniejszym dokumencie wpisują się w powyższe zapisy.

⁴ *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze*, s. 79-81.

⁵ *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze*, s. 85.

II.4. Model przestrzenno-funkcjonalny wraz z ustaleniami i zaleceniami dotyczącymi prowadzenia polityki przestrzennej

Sieć osadnicza

Sieć osadniczą gminy Jasieniec tworzy 37 miejscowości „pogrupowanych” w 31 sołectw: Alfonsowo (z miejscowością Justynówka), Boglewice, Bronisławów, Czachów, Franciszków, Gniejewice, Gołębiów, Gośniewice, Ignaców (z miejscowością Marynin), Jasieniec, Koziegłowy (z miejscowością Dobra Wola), Kurczowa Wieś, Leżne, Łychowska Wola, Łychów (z miejscowością Michałówka), Miedzechów, Nowy Miedzechów, Olszany, Orzechowo (z miejscowością Trzcianka), Osiny, Przydróżek, Ryszki, Rytomoczydła, Stefanków, Turowice, Turowice Kolonia, Tworki, Warpęsy, Wierzchowina (z miejscowością Szymanów), Wola Boglewska i Zbrosza Duża.

Wieś Jasieniec pełni funkcje administracyjne – mieści się tu Urząd Gminy, Punkt Przyjęć Dzielnicowych – mieszkaniowe i usługowe. Istotną rolę w układzie osadniczym pełnią miejscowości: Boglewice, Gośniewice i Zbrosza Duża. W Boglewicach istnieje Centrum Integracji Społecznej i jednostka OSP; w Gośniewicach: przychodnia i OSP; w Zbroszy Dużej: szkoła, filia biblioteki, OSP i klub sportowy.

Powiązania przyrodnicze

System przyrodniczy gminy oparty jest o dolinę rzeki Kraski i Czarnej (wraz z przyległymi terenami położonymi wzdłuż rzek) oraz kompleksy łąk, lasów i zadrzewień. Ich najważniejszą funkcją jest utrzymanie i wykształcenie powiązań przyrodniczych umożliwiających właściwe funkcjonowanie przyrodnicze pozostałych obszarów funkcjonalnych. Na terenie gminy brak jest obszarów prawnie chronionych (rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe), występują jedynie pojedyncze pomniki przyrody.

Sieć transportowa

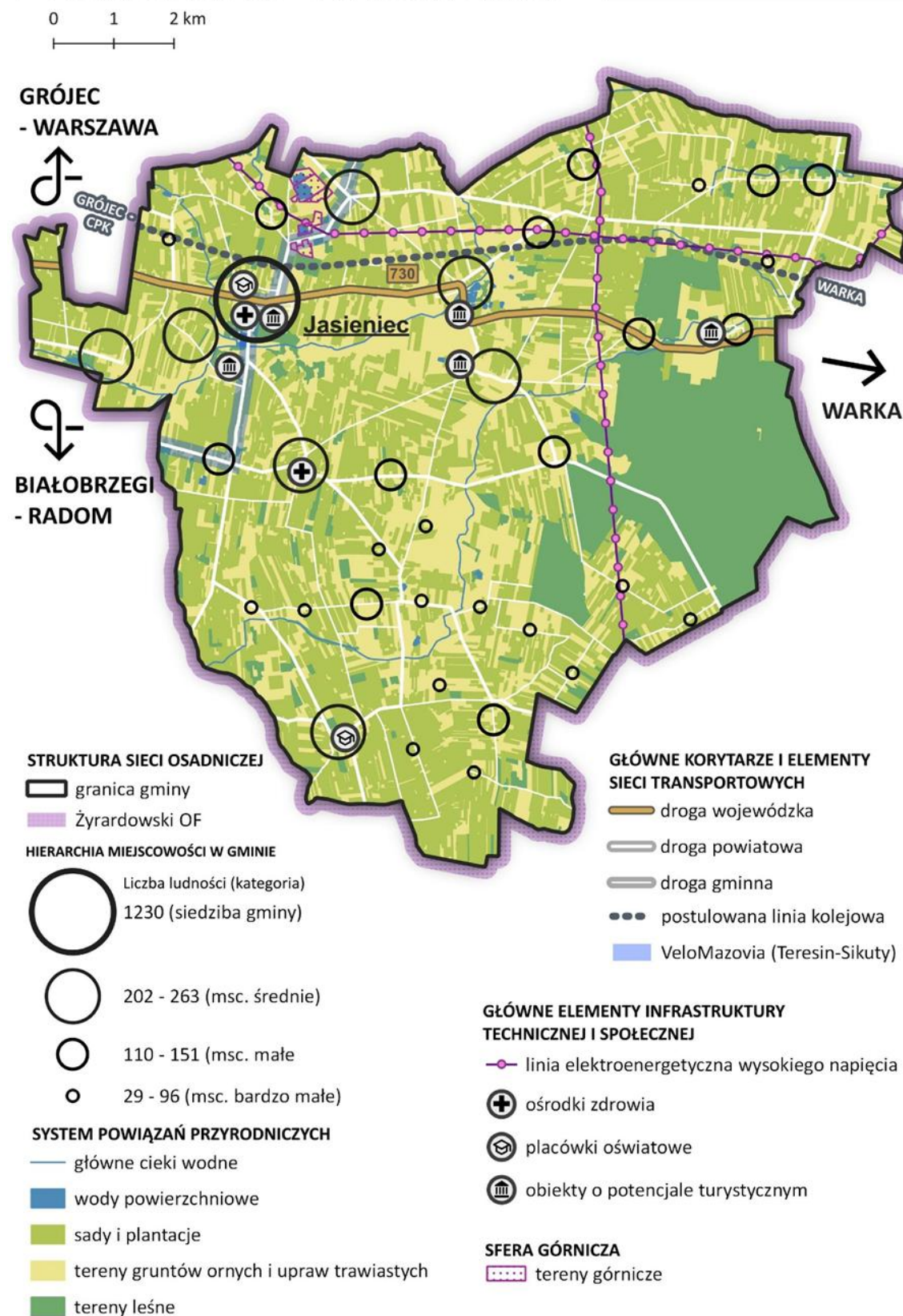
Układ drogowy gminy Jasieniec składa się około 121 km dróg publicznych, w tym: drogi wojewódzkiej nr 730 oraz 56,24 km dróg powiatowych i 52,74 km dróg gminnych. Granica zachodnia gminy leży w pobliżu drogi S7 i węzłów: Skurów, Broniszew i Józefów. W celu zapewnienia ciągłości połączeń komunikacyjnych położonych po obu stronach drogi ekspresowej na wysokości gminy Jasieniec wybudowano dodatkowe przejazdy: Przejazd „Zaborów” – łączący drogę powiatową nr 1642W z drogą powiatową nr 1661W, na kierunku Bodzew–Gośniewice oraz przejazd „Zaborów II” – łączący drogi gminne. Ponadto w niewielkiej odległości od granic biegną drogi krajowe nr 50, 48 i 79.

Na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jasieniec zaznaczono orientacyjny przebieg linii kolejowej nr 88 na odcinku Węceł CPK – Grójec – Warka (stan na sierpień 2024 r.) w wariantie W61⁶, która wg założeń miała przebiegać w północnej części gminy Jasieniec.

⁶ Wariant W61 stanowi połączenie odcinka wariantu W6 (na obszarze gminy Jaktorów, Radziejowice i Mszczonów oraz fragmentu odcinka z gminy Pniewy wejście od wschodu) z odcinkiem wariantu W11 (na obszarze gminy Pniewy, Grójec, Belsk Duży, Jasieniec).

MODEL STRUKTURY

FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

Rysunek 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jasieniec.

Źródło: opracowanie własne.

II.4.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Główne kierunki ochrony środowiska w gminie to:

- utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, które w strukturze gminy stanowią system przyrodniczy, obejmując także fragmenty ciągów przyrodniczych o randze regionalnej;
- poprawa stanu środowiska przyrodniczego, w tym zapewnienie funkcjonowania fragmentów ciągów przyrodniczych w sposób umożliwiający powiązanie terenów zasilających i wymagających zasilania (obszarów istniejącego i projektowanego zagospodarowania);
- wyeksponowanie w strukturze gminy obszarów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;
- ochrona istniejącej zieleni urządzonej oraz wprowadzanie nowych terenów tego typu;
- poprawa jakości środowiska;
- wzrost bezpieczeństwa ekologicznego.

Rekomendacje i ustalenia w zakresie **ochrony środowiska**:

- nie dopuszcza się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, chyba że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko;
- nie dopuszcza się dokonywania trwałych zmian stosunków wodnych, a w szczególności prowadzenia odwodnień i innych robót powodujących trwałe obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i racjonalna gospodarka wodna oraz ochrona przeciwpowodziowa;
- na obszarach tworzących system przyrodniczy nie dopuszcza się wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, z wyłączeniem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym, utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców;
- dopuszcza się częściowe wprowadzenie zagospodarowania obszarów przyległych do wód otwartych jako ogólnodostępnych terenów zieleni (w tym częściowo urządzonej), terenów rekreacyjnych i sportowych przy zachowaniu i adaptacji zadrzewień i roślinności naturalnej oraz budowę zbiorników retencyjnych;
- zaleca się zachowanie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do urbanizacji;
- wykorzystanie zespołów przyrodniczych na potrzeby rekreacji i wypoczynku przy uwzględnieniu poszanowania zasad ochrony środowiska.

W zakresie **ochrony powietrza** ustala się:

- utrzymanie stężeń substancji w powietrzu na aktualnym poziomie z jednoczesnym wskazaniem dążenia do ich obniżania;
- działania zmierzające w kierunku termomodernizacji i poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie gminy;
- stopniową eliminację nieekologicznych źródeł ciepła, wspieranie wdrażania rozwiązań technologicznych zabezpieczających przed nadmierną emisją gazów cieplarnianych, np. podłączenie odbiorców do lokalnych systemów centralnego zaopatrzenia w ciepło oraz systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- usprawnienie istniejących połączeń komunikacyjnych oraz rozbudowę układu komunikacyjnego, poprawę płynności ruchu drogowego poprzez modernizację nawierzchni dróg, przebudowę skrzyżowań, budowę nowych odcinków dróg;
- ograniczanie lokalizacji (przede wszystkim na terenach zabudowy mieszkaniowej oraz o znacznym udziale tej zabudowy) obiektów wymagających pozwolenia na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza;
- rozwój i wspieranie dla stosowania alternatywnych środków transportu poprzez realizację tras rowerowych i pieszo-rowerowych, wyznaczanie pasów dla ruchu rowerowego na jezdniach.

W zakresie **ochrony zasobów wody** ustala się:

- zakaz zabudowy na terenie dolin rzecznych oraz ograniczanie na obszarach z brakiem izolacji lub słabą izolacją w utworach wodonośnych oraz w miejscach wychodni warstw wodonośnych (głównie tereny nizin aluwialnych), celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych;
- ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy na terenach o niskim poziomie wód gruntowych (z wysiękami), celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych;
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy w odległości mniejszej niż 15 m od brzegów naturalnych cieków i zbiorników wodnych, z wyłączeniem obiektów celu publicznego;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez podłączenie terenów zwartej zabudowy do zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków;
- na terenach rolnictwa ekstensywnego zaleca się duży udział trwałych użytków zielonych, celem zapewnienia stref buforowych pomiędzy gruntami ornymi a wodami powierzchniowymi w postaci pasa użytków zielonych, co ograniczy spływ z terenów rolnych;
- wprowadzenie zróżnicowanej strukturalnie zieleni, celem eliminacji zwiększonej erozji wodnej gleb;
- zmniejszenie ryzyka skażenia gleby poprzez ograniczanie lokalizacji zakładów wymagających opracowania programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi;
- dążenie do likwidacji zbiorników bezodpływowych na rzecz przydomowych oczyszczalni ścieków;

- budowę oraz przebudowę elementów systemu melioracyjnego przy zachowaniu odpowiednich stosunków wodno-gruntowych, w celu zwiększenia możliwości retencyjnych.

II.4.2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury polegać będzie na działaniach podejmowanych przez organy administracji publicznej dotyczących:

- zachowania i ochrony elementów wchodzących w skład dziedzictwa kulturowego;
- rehabilitacji zdegradowanych obiektów o wartościach kulturowych poprzez przywracanie historycznych funkcji, a w przypadku braku takiej możliwości, nadanie nowej funkcji dostosowanej do charakteru obiektu;
- kształtowania ładu przestrzennego przy zachowaniu ustalonego wizerunku gminy;
- zachowania, przywracania i ekspozycji zasobów krajobrazu kulturowego oraz jego struktury;
- weryfikacji obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków podczas prac planistycznych, w tym prac nad sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- przeciwdziałania formom dysharmonii krajobrazu, w tym zabudowy o gabarytach i wysokości zakłócającej sylwetkę i fizjonomię poszczególnych miejscowości i kompozycję układów zabudowy.

W celu uzupełnienia **ochrony zabytków** ustala się również:

- ochronę dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury oraz zachowanie i przywracanie historycznej formy obiektów i zespołów;
- utrzymanie tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu, w tym kompozycji i wystroju elewacji z nakazem zachowania i dowiązywania się do form i elementów oryginalnych;
- dostosowanie współczesnych funkcji obiektów do wartości zabytkowych tych obiektów a nie odwrotnie; w przypadku koniecznej rozbiórki obiektu (po orzeczeniu o złym stanie technicznym) obowiązek opracowania dokumentacji technicznej i fotograficznej obiektu;
- dla zespołów zabudowy – zachowanie układu przestrzennego z jego głównymi elementami (drogi, place, linie zabudowy, kompozycja wnętrz architektonicznych i krajobrazowych);
- zachowanie historycznej formy architektonicznej budynków zabytkowych oraz utrzymanie lub rewaloryzację ich otoczenia zgodnie z zagospodarowaniem historycznym;
- dla układów zieleni komponowanej, w tym przede wszystkim parków i cmentarzy, utrzymanie kompozycji przestrzennej, przede wszystkim poprzez zachowanie historycznych lokalizacji budowli związanych z funkcją terenu oraz form komponowanych zieleni i starodrzewu;
- zalecenie stosowania tradycyjnych materiałów budowlanych;
- dopuszczenie wymiany historycznej zabudowy, z zastrzeżeniem uzyskania akceptacji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty zabytkowe podlegają ochronie na mocy prawa, w tym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym zakazy, nakazy, zalecenia, sprecyzowane zostaną na etapie sporządzenia aktów planowania przestrzennego.

II.4.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Najważniejsze ustalenia i rekomendacje dotyczące **zmian w strukturze zagospodarowania terenów**, w tym **potrzeb z zakresie zabudowy mieszkaniowej** dotyczą:

- zapewnienia poszanowania zasad ładu przestrzennego;
- działań zmierzających w kierunku nowoczesnej i funkcjonalnej struktury przestrzennej gminy z harmonizacją istniejących układów przestrzennych oraz sprawnym układem obsługi komunikacyjnej i technicznej;
- pełnego wykorzystania powiązań komunikacyjnych gminy dla jej rozwoju, a zwłaszcza dla wykreowania terenów aktywności gospodarczej i usług (szczególnie z zakresu wyspecjalizowanego rolnictwa) w sąsiedztwie oddziaływania drogi ekspresowej S7;
- podniesienia standardów istniejącej zabudowy miejscowości poprzez uporządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewnienie kształtowania przestrzeni publicznych;
- ochrony dziedzictwa kulturowego służącego utrwalaniu tożsamości jednostek osadniczych gminy;
- wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego na cele związane z rozwojem funkcji turystycznej;
- zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych poprzez rozszerzenie oferty usługowej, w tym przede wszystkim w zakresie ochrony zdrowia, szkolnictwa, kultury oraz sportu i rekreacji;
- racjonalnego rozwoju terenów mieszkaniowo-usługowych w północnej i zachodniej części gminy;
- rozwoju funkcji rolniczych, w tym ekoprodukcji i trwałych upraw rolnych – sadów;
- wzmocnienia głównych ośrodków rozwoju lokalnego – Jasieniec, Wola Boglewska, Boglewice, Gośńewice, Zbrosza Duża;
- wykorzystania potencjału rekreacyjno-turystycznego w oparciu o obiekty dziedzictwa historycznego i przyrodniczego poprzez rozwój indywidualnych form rekreacji, rozwój ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej i usług turystyki, z uwzględnieniem minimalizacji oddziaływania na zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Główne **potrzeby w zakresie kształtowania nowej zabudowy mieszkaniowej** obejmują:

- dbałość o zachowanie optymalnej koncentracji zabudowy i przeciwdziałanie rozpraszaniu zainwestowania;
- uzupełnienie istniejących struktur zabudowy, obejmujących tereny zainwestowane wraz z rezerwami przestrzennymi, które umożliwiają dalszy rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez kontynuację dotychczasowej struktury urbanistycznej;

- dalszą rozbudowę i budowę nowej infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie systemów gospodarki wodno-ściekowej i infrastruktury komunikacyjnej;
- wkomponowanie nowej zabudowy w istniejącą tkankę (dbałość o estetykę i spójność zabudowy);
- projektowane zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową z uwzględnieniem prognozowanej liczby ludności oraz zgodnie ze wzrastającym standardem mieszkaniowym w perspektywie 20 lat.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową obliczono według wzoru (ujętym w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia grudnia 2023 r.), wyrażone w liczbie mieszkańców:

$$ZAP = M_{20} - PUM_0 / [P_0 + 2(P_0 - P_{-10})]$$

$$ZAP = 5181 - 165049 / [30,9 + 2(30,9 - 28,5)] = 557,8$$

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w liczbie mieszkańców, dla których należy przewidzieć nowe tereny budowlane

PUM₀ – łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie zgodna z najnowszymi danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną

M₂₀ – prognozowana w perspektywie 20 lat od daty najnowszych dostępnych danych liczba mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększona o 5%

P₀ – powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodna z najnowszymi danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną

P₋₁₀ – powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodna z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną na 10 lat przed datą najnowszych dostępnych danych.

II.4.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

W gminie Jasieniec nie przewiduje się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

II.4.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dopuszcza się lokalizację **inwestycji celu publicznego** zgodnie z przepisami prawa, a także pod warunkiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych oraz dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzi.

Przez północno-wschodnią część gminy przebiega postulowana linia kolejowa na trasie CPK–Grójec–Warka wynikająca z planowanej budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego. Budowa nowych linii kolejowych jest wyłącznie na etapie projektowym, realizacja tych inwestycji w perspektywie do 2030 r. polegała będzie na działaniach przygotowawczych (opracowaniu wstępnych dokumentacji i założeń)⁷.

Planuje się realizację licznych **inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym**, w tym m.in.:

⁷ Regionalny Plan Transportowy Województwa Mazowieckiego w perspektywie do 2030 roku, Warszawa 2022.

- przebudowę, rozbudowę oraz budowę nowych odcinków dróg gminnych klasy lokalnej i dojazdowej, wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- budowę dróg rowerowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- modernizację oraz budowę nowych ciągów pieszych, wraz z towarzyszącą infrastrukturą;
- modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie elektroenergetyki (stacje transformatorowe) wraz z siecią elektroenergetyczną SN i NN oraz obszarami niezbędnymi do ich konserwacji i modernizacji;
- adaptację i modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie gazownictwa wraz z rozdzielczą siecią gazową (średniego i niskiego ciśnienia);
- modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę wraz z całą siecią wodociągową;
- modernizację oraz budowę nowych urządzeń obsługi technicznej w zakresie oczyszczania ścieków wraz z całą siecią kanalizacyjną (kanalizacji sanitarnej i deszczowej);
- utrzymanie ciągów drenażowych i melioracji wodnych;
- modernizację oraz budowę nowych obiektów usług publicznych (administracji lokalnej, publicznych szkół, publicznych przedszkoli, domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, publicznych obiektów ochrony zdrowia, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego itp.);
- modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych mieszkań komunalnych i socjalnych;
- remont cmentarzy;
- modernizację oraz w miarę potrzeby zakładanie nowej gminnej zieleni urządzonej;
- modernizację oraz w miarę potrzeby budowę nowych publicznych obiektów sportowych;
- modernizację oraz w miarę potrzeby budowę obiektów kultury (np. świetlic środowiskowych).

II.4.6 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W obszarze **infrastruktury technicznej** zaleca się aby sieci infrastruktury technicznej były prowadzone przez tereny przeznaczone na cele publiczne, w szczególności przez tereny dróg publicznych, przy spełnieniu warunków określonych w przepisach odrębnych; w przypadku braku możliwości prowadzenia sieci infrastruktury technicznej przez tereny dróg publicznych lub inne tereny publiczne dopuszcza się prowadzenie sieci infrastruktury technicznej przez tereny przeznaczone na inne cele, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie **infrastruktury społeczno-zaopatrzeniowej** rekomenduje się podjęcie działań w kierunku utworzenia Centrum Zarządzania Kryzysowego na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych związanych z wystąpieniem klęsk żywiołowych (w powiązaniu z dawną strażnicą OSP Jasieniec).

W zakresie **rozwoju systemów komunikacji** podstawowym celem przyświecającym prowadzenia polityki przestrzennej gminy jest zwiększenie dostępności transportowej regionu, tzn. stworzenie warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego

przemieszczania się osób i towarów, z jednoczesnym ograniczaniem konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym oraz społeczno-gospodarczym. Rekomenduje się umożliwienie pełnej swobody korzystania z samochodu osobowego ze względu na strukturę przestrzenną gminy i znajdujące się w pobliżu miasta Grójec i Warka.

Ustala się:

- hierarchizację systemu drogowego gminy. Układ podstawowy oparty o drogę wojewódzką nr 730 Skurów–Warka–Głowaczów i drogi powiatowe oraz układ obsługujący, który tworzą drogi lokalne i dojazdowe o znaczeniu lokalnym, tworzone przez pozostałe drogi powiatowe oraz gminne;
- potrzeby i możliwości rozbudowy pozostałych dróg powiatowych z obecnych klas lokalnych do dróg klasy zbiorczej powinny być rozpatrywane indywidualnie w porozumieniu z zarządcą lub zarządem tych dróg;
- rozbudowę i budowę dróg gminnych i wewnętrznych w celu zapewnienia właściwej obsługi komunikacyjnej, a także poprawę powiązań komunikacyjnych z nadrzędnym układem komunikacyjnym;
- modernizację dróg transportu rolniczego;
- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym stanu oświetlenia;
- w celu zapewnienia właściwych warunków rozwoju komunikacji zbiorowej (główne kierunki to Grójec, Warka, Radom i Warszawa) rekomenduje się dla potrzeb funkcjonowania komunikacji autobusowej, w planach miejscowych oraz projektach budowlanych, uwzględnienie lokalizacji przystanków z zatokami i wiatami oraz w miarę potrzeb i możliwości pętli końcowych;
- rozbudowę sieci dróg rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej, tj. miejsc do przechowywania i parkowania rowerów, szczególnie przy szkołach, obiektach handlowych i usługowych.

W zakresie **zaopatrzenia w wodę**:

- utrzymanie, modernizacja i rozbudowa istniejących ujęć wód podziemnych służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę pitną
- modernizację stacji uzdatniania wody oraz układu sterowania gminnych przepompowni;
- dopuszcza się adaptację zakładowych ujęć na potrzeby sieci komunalnej i/lub budowę nowych ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania w miarę wzrostu zapotrzebowania;
- utrzymanie i modernizację istniejącej sieci wodociągowej;
- sukcesywną rozbudowę istniejącego systemu wodociągowego w układzie pierścieniowym – planowana rozbudowa na tereny nowo przeznaczone pod zabudowę wyznaczonych w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (obszary rozwojowe) przy uwzględnieniu potrzeb wyznaczonych przez chłonność inwestycyjną terenów;
- zapewnienie alternatywnego systemu zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych poprzez lokalizację studni awaryjnych lokalizowanych wyłącznie na terenach umożliwiających w razie potrzeby dostęp ogólny;

- ochronę ujęć wody poprzez budowę urządzeń oczyszczających wody opadowe z terenów intensywnej zabudowy.

W zakresie **gospodarki ściekami**:

- utrzymanie oraz, w miarę potrzeb, modernizację istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej wraz z jej rozbudową w miejscowościach nieskanalizowanych oraz terenach rozwojowych gminy;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej (zwłaszcza kanalizacji sanitarnej) na terenach inwestycyjnych z wysokim poziomem wód gruntowych, ze względu na konieczność ochrony wód powierzchniowych i podziemnych;
- dla zabudowy rozproszonej, gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do przydomowych oczyszczalni ścieków lub istniejących zbiorników bezodpływowych;
- modernizacja i rozbudowywanie oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Jasieńcu;
- dla nowych terenów inwestycyjnych (nieskanalizowanych) dopuszcza się czasowo oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe, z zastrzeżeniem, że po realizacji sieci kanalizacyjnej zbiorniki bezodpływowe będą likwidowane; w strefie z wysokim poziomem wód gruntowych powyższe odstępstwo należy ograniczyć do niezbędnego minimum.

W zakresie **gospodarki odpadami**:

- realizację gospodarki odpadami zgodnie z planami gospodarki odpadami oraz aktualnymi aktami prawa miejscowego z zakresu utrzymania czystości i porządku;
- ukończenie budowy PSZOK w Jasieńcu;
- zabezpieczenie miejsc lokalizacji pojemników do czasowego gromadzenia odpadów stałych.

W zakresie **infrastruktury elektroenergetycznej**:

- zapewnienie możliwości modernizacji istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych NN i WN: dwutorowej 220 kV relacji Mory–Kozienice i Piaseczno–Kozienice oraz 110kV relacji Warka–Grójec;
- modernizację i przebudowę (w tym racjonalną konfigurację) istniejących sieci na terenach zurbanizowanych i dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy;
- sukcesywną rozbudowę sieci elektroenergetycznej oraz stacji transformatorowych;
- stosowanie urządzeń o wysokiej klasie energooszczędności;
- wzrost wykorzystania indywidualnych systemów odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energii słońca z zastrzeżeniem, iż nie przewiduje się rozwoju energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100 kW;
- zachowanie pasów technicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych w odległości:
 - 6 m (po 3 m w obie strony od osi linii) dla istniejących i projektowanych linii 0,4 kV,
 - 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii) dla istniejących i projektowanych linii 15kV,

- 30 m (po 15 m w obie strony od osi linii) dla istniejącej linii elektroenergetycznej 110kV,
- 50 m (po 25 m w obie strony od osi linii) dla istniejącej linii elektroenergetycznej 220 kV;
- w obszarze pasów technicznych nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na pobyt ludzi oraz nie należy sadzić roślinności wysokiej (zalesienia terenów rolnych w pasie technicznym linii mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów).

W zakresie **infrastruktury ciepłowniczej**:

- uciepłowanie obszaru w oparciu o sieć ogrzewania gazowego (gaz ziemny) oraz systemów wykorzystujących: energię elektryczną, olej niskosiarkowy, gaz płynny lub odnawialne źródła energii;
- dopuszczenie utrzymania korzystania z lokalnych kotłowni i palenisk indywidualnych, z jednoczesnym zaleceniem podłączenia do sieci gazowej po jej wybudowaniu lub innych proekologicznych systemów ogrzewania;
- sukcesywne zastępowanie paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych surowcach energetycznych; zaleca się wykorzystanie do celów grzewczych gazu ziemnego, oleju opałowego, ogrzewania elektrycznego oraz systemów ogrzewania opartych na odnawialnych źródłach energii;
- dalszą gazyfikację gminy na obszarach ekonomicznie uzasadnionych.

W zakresie **infrastruktury gazowej**:

- budowa i uruchomienie dystrybucyjnej sieci gazowej w niezgazyfikowanych miejscowościach gminy;
- modernizacja i w miarę potrzeby przebudowa istniejących sieci i urządzeń na terenach zurbanizowanych i dostosowanie ich do potrzeb zaopatrzenia gminy w gaz; dopuszczenie budowy nowych sieci gazowych w strefach kontrolowanych istniejących gazociągów pod warunkiem zachowania wskazanych stref kontrolowanych gazociągów;
- sukcesywna rozbudowa istniejącej sieci gazowej.

W zakresie **infrastruktury telekomunikacyjnej**:

- rozwój systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej;
- dopuszcza się lokalizację anten nadawczo-odbiorczych telefonii bezprzewodowej zgodnie z przepisami odrębnymi;
- budowa linii światłowodowych.

W zakresie **systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego i regulacji stosunków wodnych**:

- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej tj. sieci drenarskiej oraz rowów, z obowiązkiem ich przebudowy – w razie wystąpienia kolizji z planowanym zagospodarowaniem – w sposób umożliwiający prawidłowe działanie systemu na terenach sąsiednich;

- działania zmierzające w kierunku realizacji obiektów małej retencji w kontekście wysokiego zagrożenia suszą rolniczą.

W zakresie infrastruktury społecznej:

- budowa i modernizacja infrastruktury sportowej, w tym przyszkolnej;
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym tworzenie nowych terenów zieleni (integracji społecznej) oraz obiektów architektury (np. nowe wiaty przystankowe);
- tworzenie nowych lub poprawa stanu obecnych miejsc/centrów integracji społecznej, tworzenie stref aktywizacji i integracji społecznej;
- poprawa stanu technicznego budynków użyteczności publicznej, w tym szkół, remiz OSP, przychodni i innych obiektów pełniących funkcje społeczne.

II.4.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Realizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW może nastąpić wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie. Lokalizacja urządzeń, w zależności od ich rodzaju (w tym OZE), specyfikacji, czy zastosowanej technologii wymagać będzie spełniania m.in. warunków lokalizacyjnych (określonych w przepisach prawa), jak i uzależniona będzie od oceny wpływu inwestycji na środowisko i warunki życia ludzi.

II.4.8 Ustalenia i rekomendacje w zakresie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

W zasadniczej części terytorium gminy zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, chyba że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg. Ostateczna realizacja danego przedsięwzięcia uzależniona będzie od wpływu planowanej działalności na środowisko i warunki życia ludzi, który określić należy na podstawie stosownych dokumentów z zakresu ocen oddziaływania na środowisko.

II.4.9 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W odniesieniu do rolniczej przestrzeni wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje:

- ochrona gruntów rolnych II i III klasy bonitacji oraz gleb pochodzenia organicznego ze szczególnym uwzględnieniem zwartych kompleksów, leżących poza terenami zainwestowanymi i rozwojowymi;
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w dolinie Kraski i Czarnej;
- zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną, w tym na krajobraz rolniczy z podziałem na: intensywną z charakterystycznym układem pól oraz ekstensywną (obejmującą przede wszystkim doliny oraz obniżenia terenu) z wysokim

udziałem trwałych użytków zielonych oraz obszarów z wysokim poziomem wód gruntowych;

- na obszarach rolnictwa ekstensywnego zaleca się zachowanie i wprowadzanie nowej zieleni śródpolnej w sąsiedztwie cieków, celem eliminacji źródeł powierzchniowego zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych, jakimi może być intensywnie nawożenie i uprawa ziemi;
- kształtowanie zieleni śródpolnej powinno być oparte o gatunki rodzime;
- stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, biologicznych i technicznych w celu ochrony gruntów przed erozją, w tym wykorzystywanie ochronnych właściwości roślin polowych, trwałych użytków zielonych, plantacji trwałych oraz zakrzewień, zadrzewień i zalesień.

W odniesieniu do leśnej przestrzeni produkcyjnej wprowadza się następujące ustalenia i rekomendacje:

- maksymalną ochronę i utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu gruntów leśnych, z uwagi na ich znaczenie ochronne, ekologiczne i gospodarcze;
- dopuszcza się zwiększenie areалу gruntów leśnych;
- zwiększanie areálu gruntów leśnych powinno w szczególności dotyczyć terenów przyległych do istniejących kompleksów leśnych i gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, V i VI klas bonitacyjnych oraz gruntów IV klasy bonitacyjnej, jeśli areał przeznaczony do zalesienia nie przekracza 10 arów lub jest gruntem zdegradowanym;
- zalesianie gruntów na terenie gminy winno być zgodne z operatem granicy polno-leśnej, w którym należy wskazać miejsca i kolejność zalesień;
- na terenie lasów dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

Gospodarkę leśną winno się prowadzić na warunkach określonych w planach urzędniowych lasów.

II.4.10 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji⁸

Na obszarze gminy Jasieniec nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

⁸ Przez pojęcie remediacji rozumie się poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska (art. 3 pkt. 31b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, na terenie gminy wyznaczono obszary o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, na których, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne. Są to miejscowości Jasieniec i Boglewice. Działania mające na celu przeciwdziałanie dalszej degradacji ukierunkowane zostały w dużej mierze na rewitalizacji przestrzeni publicznej w celu zapewnienia warunków dla aktywności i integracji mieszkańców. Wśród kluczowych rekomendacji wskazać należy: poprawę warunków infrastrukturalnych, poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, adaptację pustostanów na nowe funkcje, poprawę estetyki przestrzeni publicznych, odnowienie i zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, które w efekcie mają przywrócić przestrzeń mieszkańcom. Natomiast termomodernizacja obiektów publicznych ma przyczynić się do zwiększenia ich efektywności energetycznej, a co za tym idzie na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.

II.4.11 Kierunki rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej

Na bieżąco będą realizowane prace związane z utrzymaniem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Ponadto planuje się: rozbudowę sieci kanalizacyjnej wraz z budową przepompowni ścieków, rozbudowę/modernizację sieci wodociągowej i modernizację istniejących SUW, a także modernizację systemu automatyki i sterowania zbiornika buforowego oraz komory zasuw oczyszczalni ścieków. W ramach przedsięwzięć racjonalizujących zużycie wody i wprowadzanie ścieków przewiduje się: modernizację systemu automatyki i sterowania w celu sprawniejszego zarządzania infrastrukturą wod.-kan., rozwój gospodarki wodomierzowej pod kątem ograniczenia strat wody, modernizację przepompowni ścieków wraz z monitoringiem pracy urządzeń, modernizację związaną z wymianą odcinków sieci wodociągowej, na których występują częste awarie, stały monitoring zużycia wody, utrzymanie jakości wody odpowiadającej normom, stały monitoring przepompowni ścieków oraz utrzymanie wymaganych parametrów oczyszczonych ścieków.

II.4.12 Ustalenia związane z art. 326 Prawa wodnego

Plan gospodarowania wodami

W obrębie gminy wyodrębniono następujące jednolite części wód:

Tabela 1 Jednolite części wód w obrębie gminy Jasieniec.

Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp)	Status	Stan	Cel środowiskowy
RW200010254956 Dopływ spod Ignacówki	NAT – naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny; stan chemiczny – poniżej stanu dobrego (dla benzoalfapirenu) lub dobry
RW20001025869 Czarna	NAT – naturalna część wód	zły stan ekologiczny, stan chemiczny dobry, zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny; dobry stan chemiczny

RW20001025819 Jeziorka do Kraski	NAT – naturalna część wód	zły stan ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego, zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny; stan chemiczny – poniżej stanu dobrego (m.in. dla benzo(a)pirenu) lub dobry
RW2000102549729 Struga	NAT – naturalna część wód	stan chemiczny dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny; dobry stan chemiczny
Jednolite części wód podziemnych (jcwpd)	Ogólna ocena stanu		Cel środowiskowy
GW200065	dobry stan chemiczny, ilościowy i ogólny		dobry stan chemiczny i ilościowy
GW200073			

Źródło: Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk, karty.apgw.gov.pl:4200/informacje [dostęp: 7.04.2025].

Dla wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych stwierdzono zagrożenie w zakresie oceny nieosiągnięcia celów środowiskowych, dla wód podziemnych – nie stwierdzono zagrożenia.

Teren gminy Jasieniec znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 Subniecka Warszawska.

W II aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* dla gminy Jasieniec, w związku ze znajdującymi się na jej terenie jednolitymi częściami wód, przewidziano następujące działania:

- RW200010254956 Dopływ spod Ignacówki:
 - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność;
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
 - działania edukacyjne i doradcze dla rolników zmierzające do ograniczenia zanieczyszczeń wód substancjami pochodzącymi z rolnictwa, w tym pestycydami;
- RW20001025869 Czarna:
 - uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową;
 - przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w obszarze niezurbanizowanym na obszarze gminy w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód;
 - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych;
- RW20001025819 Jeziorka do Kraski: kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność;

- GW600065: aktualizacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika wód podziemnych w utworach czwartorzędowych GZWP 222 – Dolina Środkowej Wisły;
- GW600073:
 - wydanie rozporządzenia ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP 401 (Niecka łódzka);
 - aktualizacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika wód podziemnych w utworach czwartorzędowych GZWP 222 – Dolina Środkowej Wisły;
 - wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego

Według map wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego na terenie gminy Jasieniec nie występuje niebezpieczeństwo powodzi.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

Zgodnie z *Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*, przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. na terenie gminy Jasieniec nie zaplanowano żadnych inwestycji.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

W *Planie przeciwdziałania skutkom suszy*, przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r., wskazano, że teren gminy zalicza się do terenów silnie i ekstremalnie zagrożonych występowaniem suszy rolniczej. Jako silne określono zagrożenie wystąpieniem suszy hydrologicznej, a jako umiarkowane bądź słabe – zagrożenie suszą hydrogeologiczną⁹. Łączne zagrożenie suszą określono jako umiarkowane. Nie zaplanowano konkretnych działań na terenie gminy.

⁹ Susza hydrologiczna odnosi się do wód powierzchniowych, zaś susza hydrogeologiczna – do wód podziemnych.

III

WDRAŻANIE STRATEGII

III. WDRAŻANIE STRATEGII

III.1. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Wdrażanie strategii rozwoju to proces, w ramach którego następuje przełożenie zaplanowanych w dokumencie celów strategicznych oraz kierunków rozwoju na konkretne działania i projekty. Realizacja zapisów dokumentu wymaga skoordynowanej i systematycznej współpracy różnych podmiotów (w tym niepublicznych), a także procesu monitorowania i ewaluacji, dzięki którym możliwa będzie weryfikacja, czy strategia jest realizowana zgodnie z planem i które pozwolą wprowadzić ewentualnie korekty do planu działań.

Z punktu widzenia instytucjonalnego we wdrażanie, monitoring i ewaluację Strategii zaangażowani będą:

- Wójt Gminy Jasieniec – jako organ wykonawczy, który przede wszystkim ma za zadanie stymulowanie i koordynację działań, a także integrowanie zasobów.
- Rada Gminy Jasieniec – jako organ uchwałodawczy będzie tworzyć warunki, w ramach których podmioty i osoby odpowiedzialne za wdrażanie działają. Ponadto na początku procesu Rada przyjmuje Strategię i z tego względu przewiduje się jej zaangażowanie także na etapie wdrażania, w szczególności jako podmiotu weryfikującego postęp celów projektów oraz podejmowanie decyzji o ewentualnej aktualizacji dokumentu. Ponadto Radni byli zapraszani na etapie opracowywania dokumentu do udziału w warsztatach strategicznych służących zdiagnozowaniu największych wyzwań gminy oraz jej potencjałów, a także wypracowania kierunków rozwoju.
- komórki merytoryczne Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy – bezpośrednio odpowiedzialne m.in. za realizację zadań wpisujących się w cele i kierunki Strategii, poszukiwanie i pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, poszukiwanie partnerów, monitoring i ewaluację Strategii.
- partnerzy społeczni i prywatni, w tym zwłaszcza organizacje pozarządowe, do zadań których należeć będzie współpraca przy realizacji konkretnych projektów oraz dostarczanie niezbędnych danych do monitoringu (w przypadku sformalizowanej współpracy).

Strategia Rozwoju Gminy jest nadrzędna względem dokumentów programowych, których opracowanie ma na celu dookreślenie zakresu działań samorządu w poszczególnych dziedzinach polityki publicznej. Bardziej szczegółowe zapisy, w tym projekty realizujące cele i kierunki rozwoju gminy, zawierane będą w dokumentach wykonawczych, takich jak: gminny program rewitalizacji, program ochrony środowiska, program współpracy z organizacjami pozarządowymi, program gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy. Decyzja o przystąpieniu do opracowania i przygotowaniu konkretnego dokumentu o charakterze wykonawczym każdorazowo będzie podejmowana przez gminę, aby w sposób racjonalny

wydatkować środki publiczne i koncentrować się tylko na niezbędnych dokumentach istotnych np. ze względu na możliwość pozyskania dzięki nim dodatkowych środków finansowych. Ważne, aby dokumenty wykonawcze spełniały następujące kryteria:

- dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom społecznym,
- każdy dokument wykonawczy musi zachować spójność z zapisami niniejszej Strategii,
- każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

System monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec będzie stanowił element ewaluacji i oceny aktualności dokumentu. Polegał będzie na systematycznym (w ujęciu rocznym – jako element analiz prowadzonych na potrzeby Raportu o stanie gminy) zbieraniu informacji dotyczących użytych zasobów (np. poniesionych wydatków), osiągniętych efektów i zidentyfikowanych problemów na etapie realizacji poszczególnych zadań, wpisujących się w kierunki rozwoju i cele strategiczne. Przy jego opracowywaniu gmina będzie się posługiwać wskaźnikami przedstawionymi w poniższej tabeli.

Tabela 2 Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec.

Cel strategiczny	Wskaźniki monitoringu
WZMOCNIENIE POTENCJAŁU MIESZKAŃCÓW W GMINIE JASIEŃC	- liczba mieszkańców z uwzględnieniem osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym, - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, - liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, - liczba mieszkańców biorących udział w działaniach edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa, - liczba osób uczestniczących w kampaniach przeciwko uzależnieniom, - liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, - liczba osób zaangażowanych w wolontariat, - liczba zmodernizowanych/nowych lokali komunalnych, - liczba wydarzeń integracyjnych, w tym o charakterze kulturalnym
GOSPODARKA OPARTA NA LOKALNYCH ZASOBACH	- liczba gospodarstw rolnych objętych wsparciem, - liczba osób objętych wsparciem w zakresie rozwoju przedsiębiorczości
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY POPRZECZ INTEGRACJĘ FUNKCJI ROLNICZEJ, KULTUROWEJ I OSADNICZEJ	- długość nowych szlaków turystycznych, - liczba nowej/zmodernizowanej infrastruktury okołoturystycznej, - długość przebudowanej/zmodernizowanej/nowej infrastruktury drogowej, - liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych, - długość przebudowanej/zmodernizowanej/nowej infrastruktury dróg rowerowych, - długość przebudowanej/zmodernizowanej/nowej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,

	- liczba budynków publicznych stosujących elementy dostosowujące je do osób ze szczególnymi potrzebami
ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKOWYMI	- liczba akcji w zakresie edukacji ekologicznej, - powierzchnia nowych terenów zielonych, w tym leśnych, - liczba budynków publicznych wykorzystujących odnawialne źródła energii, - liczba budynków publicznych poddanych termomodernizacji

Źródło: opracowanie własne.

Strategia podlegać będzie aktualizacji zgodnie z art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, tj. jeżeli wymagać tego będzie sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy (określona przede wszystkim w wyniku prowadzonej ewaluacji) albo gdy będzie to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju województwa. W takiej sytuacji przygotowany projekt Strategii uwzględniający te zmiany podlega konsultacjom społecznym oraz opiniowaniu przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, a następnie – przyjęciu przez Radę Gminy.

III.2. Ramy finansowe realizacji Strategii

Uwzględniając zapisy Wieloletniej Prognozy Finansowej, szacunkowy koszt realizacji polityk publicznych do 2032 r. wynosi około 370 464 404 zł¹⁰.

Przewiduje się możliwość finansowania realizacji zapisów Strategii z następujących źródeł:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy,
- środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy),
- środki funduszy celowych, np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym), tj.:
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – ukierunkowane na zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystanie nowych technologii, wzrost konkurencyjności MŚP, rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości, transformację gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii;
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – mające na celu wspieranie budowy infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju;

¹⁰ Na podstawie Uchwały Nr VII.48.2025 Rady Gminy Jasieniec z dnia 26 czerwca 2025 r. w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Jasieniec na lata 2025-2033.

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – ukierunkowane na udostępnianie zaawansowanych e-usług, zapewnianie cyberbezpieczeństwa, rozwój gospodarki opartej na danych i wykorzystującej technologie cyfrowe, rozwój współpracy na rzecz cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wspieranie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych;
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ) – mające utrzymać wsparcie udzielane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 głównie w postaci żywności w formie paczek z artykułami spożywczymi lub posiłków oraz poprzez udział w działaniach na rzecz włączenia społecznego;
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – skupiające działania na rzecz m.in. poprawy sytuacji na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, tj. program regionalny, określający sposób wydatkowania funduszy europejskich na rzecz rozwoju województwa mazowieckiego;
- inne fundusze ze źródeł europejskich, jak np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych.

SPIS TABEL

Tabela 1 Jednolite części wód w obrębie gminy Jasieniec.	43
Tabela 2 Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Jasieniec.	48

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie gminy Jasieniec na tle powiatu grójeckiego.	7
Rysunek 2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Jasieniec.	31